

XBase

THE SWEDISH NATIONAL
KNEE LIGAMENT REGISTRY

Svenska korsbandsregistret. Årsrapport 2018.

www.aclregister.nu

VI GÖR
VÅR DEN
BÄTTRE

Innehållsförteckning

Förord.....	3	Operationsvariabler.....	23
Målsättning & måluppfyllelse	3	Fixation i tibia	26
Framtidsvision för svenska kvalitetsregistret.....	4	Fixation i femur	27
Förbättringsområden och åtgärder.....	5	Revisioner och operation av motsatta sidan.....	28
Täckning och svarsfrekvens.....	6	KOOS knärelaterad livskvalitet.....	33
Finansiering av korsbandsregistret	7	Multiligamentära skador.....	36
Ersättningssystem och korsbandsoperationer.....	7	Menisksuturer.....	37
Organisation.....	8	Patientrapporterad funktion och livskvalitet (PROM)	38
IT-organisation.....	9	Antibiotikaproylax	41
Forskningssamarbete.....	9	Ökad användning av Quadricepssena vid operation	41
Registerdata.....	9	Funktionsbedömningar	43
Antal operationer per klinik under 2016–2018.....	10	15 år med de skandinaviska knäligamentregisterna.....	43
Aktivitet vid skada.....	15	Lärdomar	43
Operationstider och antal operatörer	16	Begränsningar	44
Tid mellan skada och operation.....	18	Diskussion	45
Andelen dagkirurgi i relation till slutenvård.....	19	Slutsatser.....	46
Främre korsbandsrekonstruktion på barn under 15 år.....	20	Referenser.....	46

3763 primäroperationer och 359 revisioner. Opererande kliniker 2018:

ARTROCENTER AKADEMISKA SJUKHUSET ALERIS ORTOPEDI ÄNGELHOLM ALINGSÅS
 LASARETT ART CLINIC ART CLINIC GÖTEBORG BLEKINGESJUKHUSET CAPIO ARTRO
 CLINIC CAPIO LUNDBY NÄRSJUKHUS CAPIO LÄKARGRUPPEN I ÖREBRO AB CARLANDERSKA
 ORTOPEDI CENTRALLASARETTET VÄXJÖ CITYAKUTEN PRIVATVÅRD DANDERYDS SJUKHUS
 DROTTNING SILVIAS BARN- OCH UNGDOMSSJUKHUS ELISABETHSJUKHUSET FALU LASARETT
 FRÖLUNDA SPECIALISTSJUKHUS FRÖLUNDAORTOPEDEN GÄVLE SJUKHUS HELSINGBORGS
 SJUKHUS HUDIKSVALLS SJUKHUS HÄSSLEHOLMS SJUKHUS HÖGLANDSSJUKHUSET KALMAR
 SJUKHUS KARLSTAD CENTRALSJUKHUS KAROLINSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET/ORTOPED-
 KLINIKEN KUNGSBACKA SJUKHUS KUNGÄLVS SJUKHUS KÄRNSJUKHUSET I SKÖVDE
 LASARETTET I ENKÖPING LINKÖPINGS UNIVERSITETSKLINIK LJUNGBY LASARETT
 LÄKARHUSET HERMELINEN LÄNSSJUKHUSET RYHOV MOVEMENT MEDICAL AB MÄLARSJUK-
 HUSET ESKILSTUNA NORRLANDS UNIVERSITETSSJUKHUS, UMEÅ NORRTÄLJE SJUKHUS
 NU-SJUKVÅRDEN NYKÖPINGS LASARETT ORTHOCENTER I SKÅNE ORTHOCENTER STOCKHOLM
 ORTHOCENTER/IFK-KLINIKEN CAPIO ORTOPEDISKA HUSET ORTOPEDSPECIALISTERNA
 OSKARSHAMNS SJUKHUS PRAKTIKERTJÄNST ORTOPEDI STOCKHOLM SABBATSBERG
 NÄRSJUKHUSET SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET SKELLEFTEÅ SJUKHUS
 SKÅNES UNIVERSITETSSJUKHUS SOLLEFTEÅ SJUKHUS SOPHIAHEMMET SPECIALISTCENTER
 SCANDINAVIA SPORTS MEDICINE UMEÅ SPORTSMED SUNDERBY SJUKHUS SÖDERMALMS
 ORTOPEDI SÖDERSJUKHUSET SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS VISBY LASARETT VRINNEVI-
 SJUKHUSET VÄSTERVIKS SJUKHUS VÄSTERÅS CENTRALLASARETTET VÄSTERÅS ORTOPED-
 PRAKTIK ÖREBRO USÖ ÖRNSKÖLDSEVIKS SJUKHUS ÖSTERSUNDS SJUKHUS

Förord

Incidensen av främre korsbandsskada har rapporterats från flertal studier med ett intervall på 32–70 per 100 000 invånare och år. Nyare svenska studier som utgår från populationsbaserade nationella data har visat att incidensen ligger på cirka 80 per 100 000 invånare och år. Främre korsbandsskada är en allvarlig knäskada, som ofta bidrar till att unga människor inte kan fortsätta med tungt arbete eller idrott på motions- eller elitnivå om adekvat behandling uteblir. Oavsett primär behandling har undersökningar visat att omkring 50 % av patienterna uppvisar radiologiska tecken på knäledsartros inom 10–15 år efter den initiala skadan.

Behandling kan ske med enbart rehabilitering eller med operation (främre korsbandsrekonstruktion) som följs av rehabilitering. Man räknar med att ungefär hälften av alla korsbandsskador inte opereras av olika anledningar. Cirka 80 skadade årligen per 100 000 invånare i Sverige skulle medföra att ca 8 000 individer drabbas av korsbandsskada årligen varav ca 3 500 opereras. Senare tids studier visar att ungefär 20 % av de opererade patienterna måste opereras igen inom några år på grund av komplikationer, framför allt på grund av menisk- och/eller broskskada, rörelseinskränkning eller svikt av det rekonstruerade korsbandet. Resultaten efter omoperation är något sämre än efter förstagångsoperationen. Goda resultat har redovisats på kort sikt efter förstagångsoperation, men det finns endast få studier som är randomiserade eller har en lång uppföljningstid. Antalet operationer per operatör är ojämnt fördelat och cirka 40 % av alla operatörer gör färre än tio operationer per år. Det finns dock en trend mot ett ökat antal operationer per operatör sedan korsbandsregistret startade 2005.

Korsbandsregistret var inledningsvis ett operationsregister, men försöker nu registrera alla patienter med denna skada, oavsett operativ eller icke-operativ behandling. Den absoluta majoriteten av de patienter som hittills registrerats har genomgått operation och en preliminär analys på patientrapporterade data efter icke operativ behandling finns i denna årsrapport. Vi arbetar med att försöka involvera fysioterapeuter mer i arbetet och arbetar med att förbättra hemsidan för uppföljning efter operation och rehabilitering.

Målsättning & måluppfyllelse

Den övergripande målsättningen för registret är att verka för ett förbättrat omhändertagande av individer med främre korsbandsskada.

Behandling

Målsättningen för behandling av individer med främre korsbandsskada bör vara en nöjd patient med optimal knäfunktion, god tillfredsställelse samt en normaliserad hälsorelaterad livskvalitet. Resultatet skall också vara bestående över lång tid.

En främre korsbandsskada bör i samtliga fall behandlas med strukturerad och för ändamålet väl upplagd rehabilitering. I åtminstone 50 % av fallen krävs även kirurgisk stabilisering av den skadade knäleden för att tillgodose patientens behov av knäfunktion, men det är inte vetenskapligt klarlagt vilka individer som behöver vilken behandling. Sannolikt medför återgång till en hög aktivitetsnivå inom framför allt kontaktidrotter (såsom fotboll, handboll & innebandy) ett ökat behov av kirurgisk behandling.

Huvudindikationen för en främre korsbandsrekonstruktion är emellertid bestående symptom i form av funktionell instabilitet. Dessa beskrivs ofta som en känsla av att ”knät ger vika” eller att patienten inte kan lita på knät.

Registrets täckningsgrad

Målsättningen är 100 % täckningsgrad när man ser till antal registrerade operationsprotokoll. En årlig kontroll utförs gentemot Socialstyrelsens patientregister på personnummernivå. Idag registreras över 90 % av alla utförda operationer.

Främre korsbandsrekonstruktion

Det finns idag cirka 80 kliniker i Sverige som bedriver ortopedisk vård. Av dessa har 70 (oförändrat över tiden) rapporterat till korsbandsregistret att de utför korsbandskirurgi under 2018.

Validitet för inmatade data

Patientrapporterade data kan inte valideras retrospektivt, men antas vara valida då det är patienten själv som registrerar. Det finns omfattande felkontroller vid inmatning och kontinuerligt sker körning av kontrollprogram.

Kirurgiska data matas in av operatör och målsättningen för svenska korsbandsregistret är att minst 95 % av all inmatade data direkt stämmer överens med patientjournal och operationsberättelse. En tidigare studie har bekräftat detta.

Spridning av registerdata och resultat

Målsättningen är att registerdata skall vara lätt tillgängligt för alla vårdgivare samt att registrets årsrapport skall nå ut till landets samtliga kliniker med ortopedisk verksamhet. Vi strävar även efter internationell spridning av årsrapporten genom översättning av årsrapporten och deltagande i internationella möten.

Registret är öppet att använda för samtliga deltagande kliniker avseende klinikens egna data. Årsrapporten distribueras till landets alla ortopedkliniker och dess verksamhetschefer. År 2010 översattes årsrapporten för första gången till engelska och fick stor uppmärksamhet internationellt. Styrgruppen planerar även en engelsk översättning för årsrapporten 2018.

Framtidsvision för svenska kvalitetsregistret

Alla individer som drabbas av en främre korsbandsskada i Sverige ska ingå och följas upp i svenska korsbandsregistret.

En främre korsbandsskada orsakar allvarliga konsekvenser för den drabbade individen. På kort sikt orsakar skadan nedsatt aktivitetsnivå och på längre sikt drabbas varannan individ av artros i det skadade knät. Behandling kan ske med rehabilitering enbart eller med tillägg av kirurgisk rekonstruktion av det skadade ligamentet. På kort sikt återfår många individer en tillfredsställande knäfunktion med hjälp av båda behandlingsmetoderna, men det saknas kunskap om vilka individer som bör undvika kirurgisk behandling och vilka som behöver densamma. Det finns idag heller inga övertygande vetenskapliga belägg för att någondera behandlingen reducerar risken för framtida artros.

En viktig utvecklingslinje för registret är att inkludera alla patienter med främre korsbandsskada, oavsett hur denna behandlas på kort och lång sikt. På detta sätt kan data från registret belysa risken för både kortsiktiga- och långsiktiga konsekvenser av skadan i förhållande till den behandling som skett (ingen behandling, strukturerad rehabilitering enbart och kirurgisk rekonstruktion kombinerat med rehabilitering).

Avgörande för ett registers framgång och användbarhet är dess täckningsgrad, såväl avseende baslinjedata som uppföljningsdata. Det föreligger idag en god täckningsgrad avseende de främre korsbandsrekonstruktioner som görs i landet (ca 90 % vid jämförelse mot patientregistret), men denna siffra behöver bekräftas i en separat valideringsprocess som vi kommer att presentera under det kommande året. Det finns däremot ett stort utrymme för förbättring avseende patientrapporterade uppföljningsdata där mindre än hälften av alla patienter svarar efter 5 år.

Driften av databasen administreras av Karolinska universitetssjukhuset i egenskap av registerägare. Ett framtida samarbete med övriga ortopediska register är nu ett faktum som styrgruppen ställer sig positiv till.

Förbättringsområden och åtgärder

Inklusion av alla skadade individer oavsett behandling

Registret är fortfarande till största delen ett operationsregister även om ambitionen under flera år varit att inkludera även icke-opererade individer med främre korsbandsskada.

Nyligen publicerade incidensdata visar att ca 40–50 % av alla individer med främre korsbandsskada behandlas utan operation. Vi avser inom ramen för detta projekt kontakta specialiserade rehabiliteringsenheter för att utvärdera möjligheten om registrering av patienter via behandlande fysioterapeuter. Vår målsättning är att involvera dessa fysioterapeuter som uppgiftslämnare på samma sätt som operatörerna gjort hittills. Detta bör innebära en ökad mängd information om specifik knäfunktion och eventuell återgång i idrott, men framför allt öka inflödet av patienter som nyligen skadat sig och som behandlas utan operation.

Preoperativa patientrapporterade data

För de patienter som opereras har frekvensen av egen inmatning av patientrapporterade data innan operation varit ca 60 %. Skillnaden mellan olika kliniker är stor. Styrgruppen har till sitt förfogande en administratör med uppgift att kontakta samtliga kliniker för att undersöka hur vi kan förbättra dessa inmatningar. Arbetet är pågående och styrgruppen har goda förhoppningar om att frekvensen preoperativa inmatningar ökar framöver. Preoperativt borde alla kliniker närma sig 100 % då det är ”sista” chansen att samla in preoperativa data. Korsbandsregistrets styrgrupp vill uppmana alla landsting och försäkringsbolag att ställa krav på att dels delta i korsbandsregistret, men också garantera upp mot 100 % preoperativ registrering (minimumkrav 90 %). Stockholms Läns landsting införde detta i kraven för vårdval ortopedi 2014, men tog bort kravet 2016. Styrgruppen arbetar aktivt för att krav på deltagande i olika register ska vara obligatoriskt i nya vårdval.

Kvalitet på inmatade data

I dagsläget matas registerdata in av patient (patientrapporterade data) och operatör (operationsdata) och vi förlitar oss på registratorns noggrannhet vid inmatning. En tidigare genomförd validering har påvisat en generellt god kvalitet på inmatade data (majoriteten med mer än 97 % överensstämmelse mot journaldata), men även identifierat variabler med sämre kvalitet. Styrgruppen har nyligen gått igenom samtliga variabler för att underlätta registrering samt ta bort variabler med låg tillförlitlighet. Nya variabler har lagts till.

Bortfall

Svarsfrekvensen för patientrapporterade data vid samtliga uppföljningsbesök är låg, och vi ser ingen trend till förbättring. Uppföljningsdata efter två och fem år har dock fortsatt låg svarsfrekvens (ca 50 % respektive 40 %). Glädjande nog gav 10 årsuppföljningen för 2005–2018 ca 40 % svarsfrekvens. Uppföljning av patientrapporterade data sker fortsatt genom riktade utskick till patienternas hemadress via konventionell post vid ett, två, fem och tio år efter operation. Styrgruppen arbetar internationellt på att förkorta de PROM enkäterna ffa KOOS, men även ersätta den med nya enkäter. Åtgärder såsom möjligheten att använda sociala medier eller mobila applikationer för att behålla kontakten med patienter har diskuterats.

Det är dock förenat med en del etiska och tekniska bekymmer som behöver lösas innan implementering kan ske. En kraftig ökning av svarsfrekvenserna har fortsatt hög prioritet.

Förbättringsseminarium

Ett förbättringsseminarium med utvalda kliniker genomfördes 2017. För 2019 planerades en större utbildningsinsats, men som inställts p.g.a. frågetecken runt den framtida ekonomin.

Varje operatör kan själv bearbeta avidentifierade data i registret med statistikfunktioner, som är inlagda på webbsidan och även göra beräkningar på olika variabler.

Täckning och svarsfrekvens

Socialstyrelsen registrerade 4 062 korsbandsoperationer (både primära och revisioner med operationskod NGE41) under 2017. I korsbandsregistret finns 4 200 registrerade operationer under samma år.

Vid matchning på personnummernivå ser vi att korsbandsregistret och patientregistret tillsammans har 4 664 unika korsbandsoperationer.

När det gäller andelen exakt matchande operationer i de båda registret var andelen för 2017 76,6 %. Anledningen till det låga antalet operationer i Socialstyrelsens patientregister beror troligen på bristande rapportering till registrering och att Socialstyrelsen förändrade inmatningsrutinerna under 2015.

En annan möjlig orsak kan vara felaktig operationskod (man har valt NGE41 för exempelvis en artroskopi). Givetvis speglar också skillnaderna bristande täckningsgrad. Täckningsgraden för korsbandsregistret uppskattas dock till över 90 % av alla korsbandsoperationer i landet. Data från 2018 föreligger för närvarande inte, därför har jämförelsen gjorts mot 2017.

TABELL 1A
Svarsfrekvens KOOS fördelat på operationsår

År	KOOS									
	pre-op		1 år postop		2 år postop		5 år postop		10 år postop	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2018	2349	57	246							
2017	2498	59	1864	45	247					
2016	2623	67	1720	45	1504	40				
2015	2713	72	1515	40	1489	41				
2014	2603	70	1708	47	1280	36	158			
2013	2763	74	1991	54	1610	44	1255	37		
2012	2621	70	1855	50	1830	51	1260	37		
2011	2495	70	1892	54	1750	51	1092	34		
2010	2448	68	1687	48	1806	52	1320	40		
2009	2363	72	1474	46	1583	50	1534	51	123	
2008	2045	65	1747	56	1459	48	1481	51	1054	37
2007	1639	56	1588	55	1335	47	1475	54	1007	39
2006	1505	57	1330	51	1245	49	1198	49	790	34
2005	1189	57	1063	51	1011	50	905	47	837	46
Total	31854	66	21680	49	18149	47	11678	44	3811	39

TABELL 1B
Svarsfrekvens EQ-5D och/eller EQ-VAS fördelat på
operationsår

År	EQ									
	pre-op		1 år postop		2 år postop		5 år postop		10 år postop	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2018	2240	54	244							
2017	2346	56	1857	45	241					
2016	2382	61	1686	44	1480	40				
2015	2547	67	1437	38	1475	40				
2014	2452	66	1649	45	1256	35	153			
2013	2646	71	1928	52	1584	44	1237	36		
2012	2455	65	1787	48	1797	50	1238	36		
2011	2264	64	1830	52	1721	50	1077	33		
2010	2256	63	1614	46	1780	52	1298	40		
2009	2244	69	1401	43	1548	49	1508	50	120	
2008	1957	62	1664	53	1414	46	1458	50	1037	37
2007	1645	56	1580	55	1295	46	1460	54	991	38
2006	1303	50	1338	51	1242	49	1171	48	776	33
2005	950	45	1018	49	1042	52	846	44	825	45
Total	29687	61	21033	48	17875	46	11446	43	3749	39

För att resultaten ska vara trovärdiga och användbara i forskningssammanhang, bör svarsfrekvensen på patientrapporterade data vara hög. Svarsfrekvensen för EQ-5D är något lägre jämfört med KOOS.

Finansiering av korsbandsregistret

För 2018 har cirka 1 miljon kronor beviljats. Med hänsyn till balanserade medel har inga bidrag beviljats för 2019. Jämfört med tidigare år har anslagen minskat något och nya minskningar är att förvänta för framtiden. Registerhållaren Magnus Forssblad är deltidsanställd på Karolinska Sjukhusets ortopedklinik. Anna Pappas arbetar som administratör på halvtid med korsbandsregistret.

Ersättningsystem och korsbandsoperationer

Majoriteten av korsbandsoperationerna i Sverige ersätts via DRG-systemet. En korsbandsoperation utan komplikationer klassas som DRG-grupp H100 som dagkirurgi och H13E som slutenvård. Denna grupp innehåller i stort sett alla knäoperationer förutom knäartroplastiker och enklare knäkirurgiska ingrepp som dagkirurgi (H120). I den nationella viktlistan finns också en faktor 2 vid jämförelse av dagkirurgi med slutenvård. För DRG-grupp H100 innebär detta beroende på poängpris en ersättning i dagkirurgi på mellan 10 och 20 tkr och i slutenvård på mellan 30 och 45 tkr. Ungefärlig självkostnad för en korsbandsoperation är uppskattningsvis nu mellan 25 och 30 tkr. DRG-ersättningen bygger på självkostnader från olika sjukhus och med den ökade specialiseringen som skett de senare åren så föreligger med all säkerhet stora skillnader mellan de olika sjukhusens variation av operationer. Som systemet nu fungerar styr inte ersättningen mot exempelvis ökad mängd dagkirurgi.

Många privata vårdgivare lämnar inte heller ut självkostnader med hänsyn till de upphandlingar som sker. Om så skedde skulle köparen ha full insyn i anbudsgivarens ekonomi vilket skulle äventyra upphandlingsprocessen. Ett ”trubbigt” DRG-system kan också på sikt leda till att man väljer bort svårare operationer p.g.a. otillräcklig ersättning.

I Stockholms vårdval ersätts alla typer av korsbandsoperationer (primära, revisioner, multiskador) med samma belopp oavsett komplexitet och självkostnader. För att utföra korsbandsoperationer inom detta vårdval krävs att de operatörer som utför operationerna utför minst 25 korsbandsoperationer per år, vilket inte förefaller följas upp.

Skillnaderna mellan landstingen när det gäller ersättningen är ett stort problem och skapar ojämlig sjukvård. Respektive klinik är bunden till samma ersättning som erhålls från det egna landstinget. Trots diskussioner med bland annat SKL har inga initiativ gjorts för att förändra ersättningarna för fria vårdalet och utomlänspatienter. En riksgemensam prislista borde vara en självklarhet.

Organisation

Svenska Korsbandsregistret ligger under Karolinska Universitetssjukhuset och huvudman är Styrelsen.

Magnus Forssblad är av Karolinska Universitetssjukhuset och av styrgruppen utsedd som registerhållare.

Kontaktperson och administratör är Anna Pappas vid Centrum för idrottsskadeforskning och utbildning, Karolinska Institutet och Capio Arthro Clinic.

Styrgruppen bestod under 2018 av representanter från olika regioner i Sverige:

- Professor Martin Englund, Lunds universitet och Skånes Universitetssjukhus
- Docent Karl Eriksson, Södersjukhuset, Stockholm
- Docent Magnus Forssblad, Karolinska Universitetssjukhuset och Centrum för Idrottsskadeforskning och utbildning, Karolinska Institutet, Stockholm
- Med dr Anne Fältström, Linköpings Universitet och Länssjukhuset Ryhov, Jönköping
- Med dr Erik Hamrin Senorski, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg
- Professor Jon Karlsson, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg (till april 2019)
- Professor Jüri Kartus, NU-sjukvården, Trollhättan/Uddevalla
- Med dr Christina Mikkelsen, Capio Arthro Clinic och Centrum för Idrottsskadeforskning och utbildning, Karolinska Institutet, Stockholm
- Med dr Paul Neuman, Skånes Universitetssjukhus
- Professor Kristian Samuelsson, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg
- Med dr Anders Stålmán, Capio Arthro Clinic och Centrum för Idrottsskadeforskning och utbildning, Karolinska Institutet, Stockholm

Som patientrepresentant har Tomas Antonelius konsulterats.

I egenskap av statistiker är Henrik Hedevik, Linköpings Universitet, adjungerad till styrgruppen.

IT-organisation

Svenska korsbandsregistret IT-administreras av Karolinska Universitetssjukhuset med både en relationsdatabas i grunden och med en webbaserad lösning för alla användare. Datadriften administreras av Datatrion AB.

Forskningsamarbete

Korsbandsregistret möjliggör att data baserat på väldigt många individer kan studeras. Detta är en fördel som ökar säkerheten i forskningsresultaten i jämförelse med en individuell klinisk studie som av flera anledningar ofta har svårt att omfatta ett sådant stort patientmaterial. I Norden har också Danmark och Norge välfungerande nationella korsbandsregister som likt det svenska registret nu har varit etablerade i över 15 år. För att ytterligare öka studiepopulationen, och därmed träffsäkerhet i studier, uppmuntrar styrgruppen nationellt och internationellt samarbete där data från olika register kombineras. Detta är något som under de senaste åren glädjande nog har ökat.

Forskargrupper i Stockholm, Göteborg och Linköping driver idag flera projekt ihop och planerar att publicera flertalet rapporter under de kommande åren. Samarbetet med Norge och Danmark fortsätter och vi kan förvänta oss fler studier som inkluderar alla nordiska korsbandspatienter. Även i andra länder har register etablerats och styrgrupperna för registren träffas årligen i samband med ortopediska möten. Detta samarbete har mynnat i flera internationella initiativ såsom ESSKA, ISAKOS och ACL study group. Inom kort kommer också flera rapporter baserat på flera internationella register att påbörjas. Ett ytterligare europeiskt initiativ är ett register för barn – PAMI.

Samtliga registeröverskridande projekt som involverar data från det svenska korsbandsregistret ansöks om och godkänds enligt formella forskningsavtal i enlighet med korsbandsregistrets regelverk.

Registerdata

Registret registrerar korsbandsrekonstruktioner i Sverige från januari 2005. Informationen är individbaserad och patientens personnummer visar automatiskt ålder och kön. Diagnosen baseras på manuellt inmatade data. Under perioden 2005–2018 har 45 090 primära korsbandsrekonstruktioner och 3 322 revisioner registrerats från sammanlagt 91 kliniker.

Antal operationer per klinik 2005-2018

TABELL 2

Primära rekonstruktioner och revisioner fördelat på region och klinik 2005-2016, 2017 och 2018.

Region	Klinik	2018				2017				2005-2016			
		Primär	Revision	KOOS pre-op		Primär	Revision	KOOS pre-op		Primär	Revision	KOOS pre-op	
				Besvarat				Besvarat				Besvarat	
		N	N	N	%	N	N	N	%	N	N	N	%
Stor Stockholm	KAROLINSKA UNIVERSITETS-SJUKHUSET	0	0	0	0	19	0	1	5	190	1	132	69
	ARTROCENTER	57	9	6	9	46	9	7	13	29	4	1	3
	S:T GÖRANS SJUKHUS CAPIO	0	0	0	0	0	0	0	0	102	5	2	2
	CITYAKUTEN PRIVATVÅRD	15	1	0	0	7	0	0	0	52	1	0	0
	DANDERYDS SJUKHUS	24	3	4	15	50	2	16	31	329	16	146	42
	LÖWETS SPECIALISTMOTTAGNING	0	0	0	0	0	0	0	0	247	0	215	87
	KAROLINSKA UNIVERSITETS-SJUKHUSET/ORTOPEDKLINIKEN	8	0	0	0	23	2	3	12	646	41	370	54
	NACKA NÄRSJUKHUS	0	0	0	0	0	0	0	0	105	5	51	46
	ODENPLANS LÄKARHUS	0	0	0	0	0	0	0	0	201	14	19	9
	CAPIO ORTOPEDISKA HUSET	9	0	3	33	15	1	14	88	725	43	342	45
	PRAKTIKERTJÄNST ORTOPEDI	193	17	148	70	41	9	12	24	0	0	0	0
	SABBATSBERG NÄRSJUKHUSET	93	7	64	64	16	1	16	94	146	14	86	54
	SÖDERMALMS ORTOPEDI	9	0	2	22	48	2	12	24	52	2	28	52
	SÖDERTÄLJE SJUKHUS	0	0	0	0	9	0	2	22	82	0	7	9
	SÖDERSJUKHUSET	76	14	35	39	136	9	53	37	1336	104	748	52
	SOPHIAHEMMET	6	2	6	75	12	1	3	23	53	4	16	28
	ORTHOCENTER STOCKHOLM	25	2	24	89	64	4	62	91	376	23	212	53
	CAPIO ARTRO CLINIC	685	73	542	72	789	79	646	74	7053	663	7276	94
	Total	1200	128	834	63	1275	119	847	61	11724	940	9651	76
	Svealand + Gotland	AKADEMISKA SJUKHUSET	63	6	3	4	64	4	1	1	143	6	9
BOLLNÄS SJUKHUS		0	0	0	0	3	0	3	100	9	2	7	64
LASARETTET I ENKÖPING		12	0	0	0	31	1	5	16	72	6	7	9
ELISABETHSJUKHUSET		92	16	71	66	95	14	76	70	757	70	509	62
FALU LASARETT		50	2	13	25	45	4	11	22	524	29	232	42
GÄVLE SJUKHUS		16	0	8	50	32	0	20	63	389	10	250	63
HUDIKSVALLS SJUKHUS		13	1	12	86	15	2	15	88	295	17	257	82
KARLSTAD CENTRALSJUKHUS		51	11	10	16	59	3	12	19	817	73	146	16
KARLSKOGA LASARETT		0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	9	82
CAPIO LÄKARGRUPPEN I ÖREBRO AB		18	1	17	89	15	1	16	100	557	64	609	98
MÅLARSJUKHUSET ESKILSTUNA		6	0	0	0	6	1	0	0	383	18	294	73
NORRTÄLJE SJUKHUS		14	2	4	25	13	0	6	46	138	4	67	47
NYKÖPINGS LASARETT		7	0	3	43	6	0	2	33	131	2	9	7
ÖREBRO USÖ		79	3	57	70	89	5	38	40	342	20	126	35
SAMARITERHEMMETS SJUKHUS		0	0	0	0	0	0	0	0	221	17	86	36
SPECIALISTCENTER SCANDINAVIA		35	1	14	39	38	1	6	15	9	0	2	22
VÄSTERÅS CENTRALLASARETTET		57	3	22	37	69	4	35	48	244	11	91	36
VISBY LASARETT		8	1	4	44	12	1	8	62	94	3	73	75
VÄSTERÅS ORTOPEDPRAKTIK		27	2	14	48	32	2	15	44	128	7	71	53
Total		548	49	252	42	624	43	269	40	5264	359	2854	51

TABELL 2 fortsätter på nästa sida.

Fortsättning TABELL 2.

Region	Klinik	2018				2017				2005-2016			
		Primär		Revision		Primär		Revision		Primär		Revision	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Skåne	ALERIS ORTOPEDI ÄNGELHOLM	8	1	2	22	14	2	6	38	625	43	523	78
	HÄSSLEHOLMS SJUKHUS	52	4	48	86	69	4	66	90	808	31	750	89
	HELSINGBORGES SJUKHUS	89	6	77	81	124	9	107	80	523	22	482	88
	LUNDS UNIVERSITET	0	0	0	0	0	0	0	0	412	21	244	56
	MALMÖ ALLMÄNNA SJUKHUS	0	0	0	0	0	0	0	0	788	66	731	86
	ORTHOCENTER I SKÅNE	39	1	29	73	31	0	21	68	108	15	90	73
	SKÅNES UNIVERSITETSSJUKHUS	230	22	159	63	233	23	155	61	1475	118	1181	74
	Total	418	34	315	70	471	38	355	70	4739	316	4001	79
Halland	HALMSTADS SJUKHUS	0	0	0	0	0	0	0	0	68	6	32	43
	KUNGSBACKA SJUKHUS	114	10	25	20	87	8	35	37	765	56	520	63
	MOVEMENT MEDICAL AB	72	14	57	66	65	13	47	60	1090	81	768	66
	ORTOPEDSPECIALISTERNA	56	3	41	69	50	1	29	57	17	0	13	76
	Total	242	27	123	46	202	22	111	50	1940	143	1333	64
Småland + Blekinge	ART CLINIC	10	1	7	64	14	1	13	87	48	2	41	82
	HÖGLANDSSJUKHUSET	34	1	17	49	0	0	0	0	479	16	216	44
	KALMAR SJUKHUS	37	1	23	61	31	4	15	43	643	41	326	48
	BLEKINGESJUKHUSET	16	0	7	44	21	0	8	38	111	1	40	36
	LJUNGBY LASARETT	31	0	0	0	10	1	1	9	202	8	75	36
	OSKARSHAMNS SJUKHUS	18	0	7	39	19	0	11	58	337	5	236	69
	LÄNSSJUKHUSET RYHOV	43	6	14	29	39	1	9	23	322	20	147	43
	CENTRALLASARETTET VÄXJÖ	36	2	28	74	44	4	46	96	560	32	449	76
	VÄRNAMO SJUKHUS/ORTOPED-KLINIKEN	0	0	0	0	0	0	0	0	75	1	57	75
	VÄSTERVIKS SJUKHUS	11	1	5	42	16	0	12	75	147	3	32	21
Total	236	12	108	44	194	11	115	56	2924	129	1619	53	
Västra Götaland	ALINGSÅS LASARETT	9	0	2	22	14	2	12	75	316	29	286	83
	ART CLINIC GÖTEBORG	21	2	2	9	10	3	2	15	25	1	10	38
	SÖDRA ÄLVSBERGS SJUKHUS	12	0	5	42	27	0	7	26	177	1	99	56
	CARLANDERSKA ORTOPEDI	4	0	0	0	10	0	6	60	34	0	14	41
	DROTTNING SILVIAS BARN- OCH UNGDOMSSJUKHUS	12	0	0	0	25	0	1	4	35	1	3	8
	FRÖLUNDAORTOPEDEN	6	0	3	50	4	0	2	50	13	0	5	38
	FRÖLUNDA SPECIALISTSJUKHUS	21	3	8	33	21	3	17	71	259	26	251	88
	ORTHOCENTER/IFK-KLINIKEN	241	31	221	81	156	21	159	90	1212	127	916	68
	KUNGÄLVS SJUKHUS	28	0	16	57	23	0	16	70	142	1	104	73
	CAPIO LUNDBY NÄRSJUKHUS	112	11	73	59	119	8	83	65	413	8	239	57
	LIDKÖPINGS SJUKHUS	0	0	0	0	0	0	0	0	226	8	30	13
	NU-SJUKVÅRDEN	69	7	43	57	81	6	73	84	1132	129	954	76
	PERAGO ORTOPEDKLINIK	0	0	0	0	0	0	0	0	124	14	48	35
	KÄRNSJUKHUSET I SKÖVDE	21	0	5	24	36	3	11	28	79	0	23	29
	SPORTSMED	15	2	7	41	26	1	13	48	79	4	41	49
	SAHLGRENSKA UNIVERSITETS-SJUKHUSET	159	25	126	68	153	27	140	78	1644	152	1016	57
	VARBERGS SJUKHUS	0	0	0	0	0	0	0	0	279	4	185	65
	Total	730	81	511	63	705	74	542	70	6189	505	4224	63

TABELL 2 fortsätter på nästa sida.

Fortsättning TABELL 2.

Region	Klinik	2018				2017				2005-2016			
		Primär	Revision	KOOS pre-op		Primär	Revision	KOOS pre-op		Primär	Revision	KOOS pre-op	
				Besvarat				Besvarat				Besvarat	
		N	N	N	%	N	N	N	%	N	N	N	%
Östergötland	LINKÖPINGS HEALTH CARE	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	100
	LINKÖPINGS UNIVERSITETSKLINIK	58	3	39	64	66	6	50	69	755	44	567	71
	VRINNEVISJUKHUSET	57	3	33	55	72	8	56	70	888	44	605	65
	Total	115	6	72	60	138	14	106	70	1644	88	1173	68
Norrländ	ALFREDSON TENDON CLINIC	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0
	GÄLLIVARE SJUKHUS	0	0	0	0	0	0	0	0	65	1	35	53
	LÄKARHUSET HERMELINEN	9	0	1	11	6	0	0	0	70	0	30	43
	MEDICIN DIREKT	0	0	0	0	2	0	1	50	468	35	334	66
	ÖRNSKÖLDSVIKS SJUKHUS	22	0	22	100	19	0	19	100	141	8	141	95
	ÖSTERSUNDS SJUKHUS	58	8	37	56	65	4	45	65	76	0	7	9
	PITEÅ ÄLVDAL SJUKHUS	0	0	0	0	0	0	0	0	71	0	51	72
	SKELLEFTEÅ SJUKHUS	16	0	4	25	2	0	1	50	30	0	29	97
	SPORTS MEDICINE UMEÅ	36	5	24	59	16	2	11	61	399	35	305	70
	SOLLEFTEÅ SJUKHUS	5	0	0	0	5	0	0	0	50	1	42	82
	SUNDERBY SJUKHUS	69	4	38	52	77	2	67	85	533	16	435	79
	LÄNSSJUKHUSET SUNDSVALL	0	0	0	0	1	0	1	100	76	0	41	54
	NORRLANDS UNIVERSITETS-SJUKHUS, UMEÅ	59	5	8	13	64	4	8	12	1056	63	702	63
	Total	274	22	134	45	257	13	153	57	3037	159	2152	67
Total	3763	359	2349	57	3866	334	2498	59	37461	2639	27007	67	

KOOS pre-op = Antal/andel patienter som svarat på preoperativ KOOS enkät inom 180 dagar före operationen.

En förutsättning för att kunna följa upp patienterna är att klinikerna ombesörjer att de opererade patienterna fyller i sina preoperativa frågeformulär. Om detta inte sker kan aldrig en jämförelse göras i det individuella fallet.

Ålder och könsfördelning vid operation

Medelåldern hos patienter som genomgick en korsbandsoperation 2018 är 28 år. Åldern har inte förändrats nämnvärt sedan starten 2005. Detta kan man tolka som att det inte bara opereras unga idrottsaktiva utan även något äldre personer med instabila knän. För första gången sedan registret startade 2005 är medelåldern hos män och kvinnor på samma nivå vid primär korsbandsoperation. Under perioden 2005–2017 har medelåldern vid primär korsbandsoperation hos kvinnor varit mellan 1–3 år lägre än männens. Den troliga förklaringen är att kvinnor når seniornivå inom bollsporter tidigare än män och därmed utsätter sig för större risker för en korsbandsskada vid yngre år. Män är sannolikt också aktiva idrottare under en längre tidsperiod än vad kvinnorna är.

Medelåldern vid revisionsoperation är över åren 25 år för kvinnor och 28 år för män.

TABELL 3A
Medelålder vid primära rekonstruktioner fördelat på kön
och operationsår 2005-2018

År	Kvinna				Man				Total			
	N	Info saknas	MV	SD	N	Info saknas	MV	SD	N	Info saknas	MV	SD
2018	1695	1	28	12	2064	3	28	10	3759	4	28	11
2017	1732	0	28	12	2119	15	29	10	3851	15	28	11
2016	1664	0	27	12	1927	5	28	10	3591	5	28	11
2015	1477	0	27	12	2004	3	28	10	3481	3	28	11
2014	1480	0	27	12	1939	1	28	10	3419	1	28	11
2013	1447	0	26	11	2006	2	28	9	3453	2	27	10
2012	1507	0	26	11	2020	0	27	9	3527	0	27	10
2011	1424	0	26	11	1915	1	28	9	3339	1	27	10
2010	1381	1	25	11	1970	1	28	9	3351	2	27	10
2009	1293	0	25	11	1781	0	28	9	3074	0	27	10
2008	1291	0	26	11	1686	2	28	9	2977	2	27	10
2007	1171	0	25	10	1576	0	28	9	2747	0	27	10
2006	1034	0	26	10	1464	0	28	9	2498	0	27	10
2005	827	0	26	10	1161	0	28	9	1988	0	27	10
Total	19423	2	26	11	25632	33	28	9	45055	35	27	10

MV, medelvärde; SD, standardavvikelse

TABELL 3B
Primära rekonstruktioner fördelat på åldersintervall vid
operation och operationsår 2005-2018

År	Åldersintervall vid operation															
	7-15 år		16-20 år		21-25 år		26-30 år		31-35 år		36-40 år		>40 år		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2018	281	7	888	24	717	19	631	17	346	9	283	8	613	16	3759	100
2017	264	7	851	22	802	21	581	15	375	10	314	8	664	17	3851	100
2016	254	7	866	24	754	21	547	15	309	9	262	7	599	17	3591	100
2015	235	7	804	23	749	22	531	15	307	9	299	9	556	16	3481	100
2014	217	6	850	25	755	22	493	14	322	9	256	7	526	15	3419	100
2013	207	6	931	27	775	22	472	14	305	9	285	8	478	14	3453	100
2012	211	6	987	28	766	22	505	14	337	10	302	9	419	12	3527	100
2011	217	6	936	28	687	21	474	14	303	9	301	9	421	13	3339	100
2010	227	7	967	29	659	20	469	14	310	9	298	9	421	13	3351	100
2009	204	7	883	29	590	19	426	14	304	10	277	9	390	13	3074	100
2008	180	6	815	27	570	19	410	14	337	11	296	10	369	12	2977	100
2007	188	7	760	28	506	18	394	14	305	11	277	10	317	12	2747	100
2006	161	6	644	26	460	18	395	16	299	12	263	11	276	11	2498	100
2005	123	6	493	25	392	20	297	15	254	13	201	10	228	11	1988	100
Total	2969	7	11675	26	9182	20	6625	15	4413	10	3914	9	6277	14	45055	100

TABELL 4A
Medelålder vid revisioner fördelat på kön
och operationsår 2005-2018

År	Kvinna				Man				Total			
	N	Info saknas	MV	SD	N	Info saknas	MV	SD	N	Info saknas	MV	SD
2018	172	0	27	10	187	0	28	9	359	0	28	9
2017	141	0	28	10	193	0	27	8	334	0	28	9
2016	137	0	26	9	168	0	28	9	305	0	27	9
2015	136	0	25	9	165	0	28	9	301	0	27	9
2014	122	0	25	9	159	0	27	8	281	0	26	9
2013	134	0	25	8	155	0	27	8	289	0	26	8
2012	108	0	24	8	136	0	28	9	244	0	26	8
2011	99	0	25	8	116	0	29	8	215	0	27	9
2010	88	0	26	10	135	0	29	8	223	0	28	9
2009	81	0	24	8	106	0	29	9	187	0	27	9
2008	78	0	27	9	112	1	29	8	190	1	28	9
2007	74	0	28	10	95	0	29	9	169	0	29	9
2006	60	0	28	10	68	0	29	8	128	0	29	9
2005	47	0	24	8	59	0	31	9	106	0	28	9
Total	1477	0	26	9	1854	1	28	9	3331	1	27	9

MV, medelvärde; SD, standardavvikelse

TABELL 4B
Revisioner fördelat på åldersintervall vid operation
operationsår 2005-2018

År	Åldersintervall vid operation														Total	
	7-15 år		16-20 år		21-25 år		26-30 år		31-35 år		36-40 år		>40 år		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
2018	7	2	85	24	97	27	67	19	30	8	34	9	39	11	359	100
2017	2	1	70	21	104	31	76	23	20	6	17	5	45	13	334	100
2016	3	1	80	26	87	29	50	16	33	11	21	7	31	10	305	100
2015	2	1	82	27	95	32	44	15	22	7	24	8	32	11	301	100
2014	3	1	80	28	81	29	42	15	32	11	15	5	28	10	281	100
2013	2	1	75	26	89	31	49	17	31	11	18	6	25	9	289	100
2012	4	2	75	31	71	29	31	13	25	10	20	8	18	7	244	100
2011	0	0	63	29	50	23	33	15	32	15	19	9	18	8	215	100
2010	4	2	53	24	54	24	39	17	26	12	24	11	23	10	223	100
2009	1	1	55	29	40	21	36	19	23	12	15	8	17	9	187	100
2008	1	1	42	22	46	24	32	17	31	16	20	11	18	9	190	100
2007	2	1	34	20	42	25	27	16	22	13	18	11	24	14	169	100
2006	1	1	24	19	33	26	20	16	22	17	12	9	16	13	128	100
2005	1	1	31	29	18	17	18	17	13	12	11	10	14	13	106	100
Total	33	1	849	25	907	27	564	17	362	11	268	8	348	10	3331	100

Andelen kvinnor har ökat något under åren och 2018 var ca 45 % kvinnor.

Detta kan tyckas något förvånande att kvinnor opererats i mindre utsträckning tidigare eftersom man samtidigt vet att kvinnor har en betydligt högre risk för att råka ut för en korsbandsskada än män. En förklaring kan vara ett mörkertal bland kvinnor som frivilligt sänker sin aktivitetsnivå, genomför ett icke-operativt rehabiliteringsprogram och därmed aldrig genomgår kirurgisk behandling för sin korsbandsskada. En annan förklaring kan vara att män är mer riskbenägna än kvinnor. Därför är det angeläget att i framtiden också noggrant registrera och följa de korsbandsskadade patienter som söker vård för sin skada, men som behandlas med enbart rehabilitering.

TABELL 5
Primära rekonstruktioner och revisioner fördelat på kön operationsår 2005-2018

År	Primär				Revision				Total			
	Kvinna		Man		Kvinna		Man		Kvinna		Man	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2018	1696	45	2067	55	172	48	187	52	1868	45	2254	55
2017	1732	45	2134	55	141	42	193	58	1873	45	2327	55
2016	1664	46	1932	54	137	45	168	55	1801	46	2100	54
2015	1477	42	2007	58	136	45	165	55	1613	43	2172	57
2014	1480	43	1940	57	122	43	159	57	1602	43	2099	57
2013	1447	42	2008	58	134	46	155	54	1581	42	2163	58
2012	1507	43	2020	57	108	44	136	56	1615	43	2156	57
2011	1424	43	1916	57	99	46	116	54	1523	43	2032	57
2010	1382	41	1971	59	88	39	135	61	1470	41	2106	59
2009	1293	42	1781	58	81	43	106	57	1374	42	1887	58
2008	1291	43	1688	57	78	41	113	59	1369	43	1801	57
2007	1171	43	1576	57	74	44	95	56	1245	43	1671	57
2006	1034	41	1464	59	60	47	68	53	1094	42	1532	58
2005	827	42	1161	58	47	44	59	56	874	42	1220	58
Total	19425	43	25665	57	1477	44	1855	56	20902	43	27520	57

Aktivitet vid skada

För både män och kvinnor är fotboll fortsatt den vanligaste aktiviteten i samband med att en korsbandsskada uppstår och det ser likadant ut år efter år. År 2018 var fotboll orsaken till korsbandsskada hos 29 % av kvinnorna och hos 50 % av männen. Den näst vanligaste aktiviteten vid skada var utförsåkning för både kvinnor (26 %) och män (10 %) under senaste året.

Med tanke på att fotboll är den största orsaken till korsbandsskada är det intressant att det i Sverige pågår projekt med förebyggande träning av fotbollsspelande ungdomar. Denna träning syftar till att ge bättre balans och proprioception i nedre extremiteterna, för att på så sätt lära bollspelare ungdomar att undvika situationer som kan resultera i en korsbandsskada.

TABELL 6
Aktivitet vid skada på primära rekonstruktioner
fördelat på kön 2017 och 2018

Aktivitet	2018						2017					
	Kvinna			Man			Kvinna			Man		
	N	K%	R%	N	K%	R%	N	K%	R%	N	K%	R%
FOTBOLL	484	29	32	1034	50	68	501	29	33	1031	48	67
INNEBANDY	127	7	44	161	8	56	121	7	40	182	9	60
HANDBOLL	132	8	64	74	4	36	137	8	68	64	3	32
BASKET	27	2	42	38	2	58	43	2	60	29	1	40
AMERIKANSK FOTBOLL/RUGBY	19	1	38	31	1	62	11	1	26	32	1	74
ISHOCKEY/BANDY	4	0	10	35	2	90	1	0	3	33	2	97
KAMPSPORT	35	2	43	46	2	57	41	2	42	56	3	58
BROTNING	5	0	50	5	0	50	4	0	24	13	1	76
RACKETSPORT	13	1	52	12	1	48	16	1	40	24	1	60
VOLLEYBOLL	12	1	43	16	1	57	16	1	62	10	0	38
ALPINT/TELEMARK	434	26	67	210	10	33	445	26	64	249	12	36
SNOWBOARD	5	0	33	10	0	67	6	0	30	14	1	70
TURSKIDOR	3	0	60	2	0	40	4	0	67	2	0	33
SKATEBOARD	3	0	17	15	1	83	5	0	31	11	1	69
WAKEBOARD/SURF	1	0	25	3	0	75	0	0	0	5	0	100
GYMNASTIK	40	2	87	6	0	13	52	3	95	3	0	5
CYKEL	13	1	45	16	1	55	13	1	39	20	1	61
ENDURO/MOTORCROSS	6	0	12	46	2	88	1	0	2	63	3	98
ANNAN IDROTT FRITID	58	3	62	36	2	38	57	3	69	26	1	31
RIDSPORT	24	1	100	0	0	0	27	2	93	2	0	7
DANS	28	2	74	10	0	26	29	2	94	2	0	6
MOTION	28	2	67	14	1	33	18	1	53	16	1	47
STUDSMATTA	12	1	50	12	1	50	15	1	65	8	0	35
FRILUFTSLIV	18	1	62	11	1	38	22	1	59	15	1	41
TRAFIK	25	1	50	25	1	50	19	1	34	37	2	66
ARBETE	17	1	28	44	2	72	17	1	27	46	2	73
ANNAT	123	7	44	155	7	56	111	6	44	141	7	56
Total	1696	100	45	2067	100	55	1732	100	45	2134	100	55

K%, kolumnprocent inom kön; R%, radprocent inom aktivitet

Operationstider och antal operatörer

I Sverige liksom i flera andra länder, bland annat USA, utför många kirurger få korsbandsoperationer.

71 % av de svenska korsbandskirurgerna utförde mindre än 30 operationer under 2018. Under åren har det definitivt skett en ökning av operatörer som utför fler än 30 operationer per år vilket är glädjande.

I genomsnitt är operationstiden för en primär främre korsbandsrekonstruktion 75 minuter och drygt 90 minuter för en revisionsoperation.

TABELL 7

Totala antalet rekonstruktioner och primära rekonstruktioner per operatör fördelat på operationsår 2005-2018

År	Rekonstruktioner per operatör						Primära rekonstruktioner per operatör					
	<30		≥30		Operatörer		<30		≥30		Operatörer	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2018	118	71	49	29	167	100	123	74	44	26	167	100
2017	111	67	54	33	165	100	115	70	50	30	165	100
2016	96	63	56	37	152	100	103	68	49	32	152	100
2015	111	69	50	31	161	100	116	72	45	28	161	100
2014	100	66	52	34	152	100	108	71	44	29	152	100
2013	103	65	56	35	159	100	108	68	51	32	159	100
2012	105	69	48	31	153	100	106	69	47	31	153	100
2011	106	69	47	31	153	100	106	69	47	31	153	100
2010	108	70	46	30	154	100	109	71	45	29	154	100
2009	109	74	39	26	148	100	112	76	36	24	148	100
2008	103	69	46	31	149	100	107	72	42	28	149	100
2007	105	74	37	26	142	100	109	77	33	23	142	100
2006	91	73	34	27	125	100	94	75	31	25	125	100
2005	81	77	24	23	105	100	82	78	23	22	105	100
Total	1447	69	638	31	2085	100	1498	72	587	28	2085	100

TABELL 8

Operationstid (min) för primära rekonstruktioner och revisioner fördelat på operationsår 2005-2018

År	Primär					Revision				
	N	Info				N	Info			
		saknas	MV	SD	MD		saknas	MV	SD	MD
2018	3615	148	73	29	68	325	34	94	35	90
2017	3668	198	75	30	70	316	18	94	32	90
2016	3464	132	76	30	70	293	12	99	37	92
2015	3334	150	73	28	69	284	17	95	38	90
2014	3262	158	75	29	70	262	19	96	35	91
2013	3275	180	76	28	72	274	15	102	41	96
2012	3315	212	73	28	70	224	20	95	36	90
2011	3214	126	75	29	72	208	7	89	36	87
2010	3173	180	73	28	70	213	10	89	34	89
2009	2884	190	76	26	72	169	18	88	32	90
2008	2745	234	76	27	70	174	17	87	32	83
2007	2584	163	76	28	71	155	14	86	31	80
2006	2290	208	75	27	72	115	13	90	32	89
2005	1778	210	76	27	70	93	13	90	36	80
Total	42601	2489	75	28	70	3105	227	93	35	90

MV, medelvärde; SD, standardavvikelse; MD, median

Tid mellan skada och operation

Tiden mellan skada och operation har sedan 2009 legat mellan 400 och 500 dagar i medeltal. Det föreligger inte heller några uppenbara skillnader mellan privata och offentliga vårdgivare. Vad man kan se både för 2017 och 2018 är att i Norrland föreligger längst tid mellan skada och operation, mellan 700 och 800 dagar.

Anledningen till att det är relativt lång tid mellan skada och operation i hela riket är inte känd. En förklaring skulle möjligen kunna vara att många patienter inte fångas upp via akutmottagningarna eller vårdcentralerna efter skada, d.v.s. de får inte korrekt diagnos i akutskedet. Detta skulle vara högst olyckligt eftersom det skulle innebära att behandling av skadan uteblir och risken för nya och upprepade trauma mot knäleden (som är instabil) då är mycket hög. En annan förklaring kan vara att Sverige anammar en behandlingsalgoritm där de flesta patienter genomgår icke-operativ behandling först och därmed blir tiden till operation förlängd. Detta ligger i linje med den senaste tidens diskussion angående att korsbandsskadade patienter inte alltid behöver opereras, utan kan bli besvärsfria med hjälp av rehabilitering och aktivitetsmodifiering.

TABELL 9

Dagar mellan skada och operation av primär rekonstruktion fördelat på region (klinik) 2005-2016, 2017 och 2018

Dagar mellan skada och operation								
Region	År	N	Info saknas	MV	SD	MD	K1	K3
Stor Stockholm	2018	1163	37	528	1154	169	89	381
	2017	1248	27	419	944	155	90	282
	2005-2016	10965	759	482	1014	196	104	391
Svealand + Gotland	2018	524	24	589	912	262	152	549
	2017	607	17	735	1291	277	160	626
	2005-2016	4737	527	606	1000	302	174	586
Skåne	2018	416	2	818	1414	298	152	792
	2017	463	8	760	1344	272	138	673
	2005-2016	4372	367	605	1074	272	158	562
Halland	2018	238	4	543	860	221	121	571
	2017	199	3	432	698	213	124	363
	2005-2016	1673	267	482	776	247	145	490
Småland + Blekinge	2018	225	11	533	968	258	170	500
	2017	186	8	478	949	209	121	421
	2005-2016	2630	294	398	662	213	126	393
Västra Götaland	2018	716	14	507	1041	198	100	418
	2017	690	15	526	1064	220	110	405
	2005-2016	5504	685	455	853	227	128	426
Östergötland	2018	115	0	544	993	243	155	438
	2017	128	10	449	641	250	157	399
	2005-2016	1477	167	483	701	264	168	486
Norrland	2018	269	5	705	1130	304	157	621
	2017	257	0	791	1539	311	144	717
	2005-2016	2816	221	717	1196	319	165	679
Total	2018	3666	97	580	1104	222	114	492
	2017	3778	88	561	1120	211	115	442
	2005-2016	34174	3287	523	971	238	132	475

MV, medelvärde; SD, standardavvikelse; MD, median; K1, 1:a kvartilen (25%); K3, 3:e kvartilen (75%)

Andelen dagkirurgi i relation till slutenvård

Andelen dagkirurgi stiger sakta över tid och ligger nu på över 88 % av totala antalet operationer, både primära och revisioner. År 2005 var motsvarande siffra 51 %.

En orsak till att operera i slutenvård är om långa avstånd i regionen leder till att patienterna inte kan skrivas ut samma dag. Det motsägs dock av att Norrland, med långa avstånd, utmärker sig med en mycket hög andel dagkirurgi.

TABELL 10

Dagkirurgi på primära rekonstruktioner och revisioner fördelat på operationsår 2005-2018

År	Primär				Revision				Total			
	Dagkirurgi				Dagkirurgi				Dagkirurgi			
	Ja		Nej		Ja		Nej		Ja		Nej	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
2018	3358	89	405	11	281	78	78	22	3639	88	483	12
2017	3377	87	489	13	254	76	80	24	3631	86	569	14
2016	3187	89	409	11	233	76	72	24	3420	88	481	12
2015	3012	86	472	14	242	80	59	20	3254	86	531	14
2014	2916	85	504	15	221	79	60	21	3137	85	564	15
2013	2922	85	533	15	223	77	66	23	3145	84	599	16
2012	2957	84	570	16	178	73	66	27	3135	83	636	17
2011	2754	82	586	18	154	72	61	28	2908	82	647	18
2010	2670	80	683	20	154	69	69	31	2824	79	752	21
2009	2450	80	624	20	140	75	47	25	2590	79	671	21
2008	2212	74	767	26	144	75	47	25	2356	74	814	26
2007	1688	61	1059	39	87	51	82	49	1775	61	1141	39
2006	1350	54	1148	46	72	56	56	44	1422	54	1204	46
2005	1004	51	984	49	54	51	52	49	1058	51	1036	49
Total	35857	80	9233	20	2437	73	895	27	38294	79	10128	21

TABELL 11
Dagkirurgi på primära rekonstruktioner och revisioner
fördelat på region 2005-2016, 2017 och 2018

Region	År	Primär				Revision				Total			
		Dagkirurgi				Dagkirurgi				Dagkirurgi			
		Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Stor Stockholm	2018	1077	90	123	10	90	70	38	30	1167	88	161	12
	2017	1125	88	150	12	74	62	45	38	1199	86	195	14
	2005-2016	8339	71	3385	29	601	64	339	36	8940	71	3724	29
Svealand + Gotland	2018	426	78	122	22	30	61	19	39	456	76	141	24
	2017	490	79	134	21	27	63	16	37	517	78	150	22
	2005-2016	3744	71	1520	29	234	65	125	35	3978	71	1645	29
Skåne	2018	405	97	13	3	33	97	1	3	438	97	14	3
	2017	455	97	16	3	36	95	2	5	491	96	18	4
	2005-2016	4304	91	435	9	274	87	42	13	4578	91	477	9
Halland	2018	205	85	37	15	20	74	7	26	225	84	44	16
	2017	160	79	42	21	19	86	3	14	179	80	45	20
	2005-2016	1337	69	603	31	62	43	81	57	1399	67	684	33
Småland + Blekinge	2018	204	86	32	14	11	92	1	8	215	87	33	13
	2017	151	78	43	22	11	100	0	0	162	79	43	21
	2005-2016	1961	67	963	33	99	77	30	23	2060	67	993	33
Västra Götaland	2018	679	93	51	7	69	85	12	15	748	92	63	8
	2017	634	90	71	10	61	82	13	18	695	89	84	11
	2005-2016	5412	87	777	13	421	83	84	17	5833	87	861	13
Östergötland	2018	109	95	6	5	6	100	0	0	115	95	6	5
	2017	124	90	14	10	13	93	1	7	137	90	15	10
	2005-2016	1557	95	87	5	82	93	6	7	1639	95	93	5
Norrland	2018	253	92	21	8	22	100	0	0	275	93	21	7
	2017	238	93	19	7	13	100	0	0	251	93	19	7
	2005-2016	2468	81	569	19	129	81	30	19	2597	81	599	19
Total	2018	3358	89	405	11	281	78	78	22	3639	88	483	12
	2017	3377	87	489	13	254	76	80	24	3631	86	569	14
	2005-2016	29122	78	8339	22	1902	72	737	28	31024	77	9076	23

Främre korsbandsrekonstruktion på barn under 15 år

Korsbandsskador hos barn, substansrupturer i det främre korsbandet hos barn med öppna tillväxtzoner, anses öka. Den årliga incidensen har tidigare uppskattats till 0,5 per 10 000 barn under 15 år, men den kan ha fördubblats. Orsaken är inte klarlagd, men en ökad medvetenhet om att även barn kan drabbas av skadan, förbättrad magnetkameradiagnostik, samt allt högre prestationskrav inom den organiserade barn- och ungdomsidrotten, har nämnts som förklaringar. Även de associerade meniskskadorna vid korsbandsskador tycks öka i antal vid en historisk jämförelse. I en svensk studie från 1996 på barn under 15 år hade 21 % meniskskada vid diagnostillfället för korsbandsskadan och 31 % vid operation.

TABELL 12

Primära rekonstruktioner på barn under 15 år fördelat på kön, region och klinik 2005-2016, 2017 och 2018

Region	Klinik	Barn under 15 år							
		2018		2017		2005-2016		Total	
		Flicka N	Pojke N	Flicka N	Pojke N	Flicka N	Pojke N	Flicka N	Pojke N
Stor Stockholm	KAROLINSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET	0	0	7	10	90	79	97	89
	ARTROCENTER	1	0	1	0	1	0	3	0
	ODENPLANS LÄKARHUS	0	0	0	0	1	3	1	3
	CAPIO ORTOPEDISKA HUSET	0	0	0	0	2	1	2	1
	PRAKTIKERTJÄNST ORTOPEDI STOCKHOLM	4	5	0	0	0	0	4	5
	SABBATSBERG NÄRSJUKHUSET	2	1	1	0	1	0	4	1
	SÖDERSJUKHUSET	0	0	0	0	3	1	3	1
	ORTHOCENTER STOCKHOLM	0	0	1	3	6	4	7	7
	CAPIO ARTRO CLINIC	14	30	13	11	190	109	217	150
Total	21	36	23	24	294	197	338	257	
Svealand + Gotland	ELISABETHSJUKHUSET	1	0	1	0	10	0	12	0
	FALU LASARETT	4	0	0	1	13	3	17	4
	GÄVLE SJUKHUS	0	0	0	1	5	1	5	2
	HUDIKSVALLS SJUKHUS	0	0	0	0	2	1	2	1
	KARLSTAD CENTRALSJUKHUS	2	1	1	0	10	4	13	5
	CAPIO LÄKARGRUPPEN I ÖREBRO AB	0	0	0	0	9	1	9	1
	MÄLARSJUKHUSET ESKILSTUNA	0	1	0	0	2	1	2	2
	NORRTÄLJE SJUKHUS	0	0	0	0	1	0	1	0
	NYKÖPINGS LASARETT	0	0	0	0	1	1	1	1
	ÖREBRO USÖ	4	0	3	1	10	2	17	3
	SPECIALISTCENTER SCANDINAVIA	1	0	0	0	0	0	1	0
	VÄSTERÅS CENTRALLASARETTET	0	0	1	0	2	3	3	3
	VISBY LASARETT	0	0	0	1	0	0	0	1
	VÄSTERÅS ORTOPEDPRAKTIK	0	0	2	0	2	2	4	2
	Total	12	2	8	4	67	19	87	25
Skåne	ALERIS ORTOPEDI ÄNGELHOLM	0	0	0	0	7	1	7	1
	HÄSSLEHOLMS SJUKHUS	1	0	0	0	6	1	7	1
	HELSINGBORGS SJUKHUS	1	0	0	0	10	1	11	1
	LUNDS UNIVERSITET	0	0	0	0	12	1	12	1
	MALMÖ ALLMÄNNA SJUKHUS	0	0	0	0	11	9	11	9
	ORTHOCENTER I SKÅNE	0	0	0	0	0	1	0	1
	SKÅNES UNIVERSITETSSJUKHUS	2	0	6	5	29	8	37	13
Total	4	0	6	5	75	22	85	27	
Halland	HALMSTADS SJUKHUS	0	0	0	0	1	1	1	1
	KUNGSBACKA SJUKHUS	1	0	2	0	7	3	10	3
	MOVEMENT MEDICAL AB	0	0	0	0	6	1	6	1
	Total	1	0	2	0	14	5	17	5

TABELL 12 fortsätter på nästa sida.

Fortsättning TABELL 12.

Region	Klinik	Barn under 15 år							
		2018		2017		2005-2016		Total	
		Flicka N	Pojke N	Flicka N	Pojke N	Flicka N	Pojke N	Flicka N	Pojke N
Småland + Blekinge	ART CLINIC	0	0	1	0	0	0	1	0
	HÖGLANDSSJUKHUSET	2	1	0	0	8	7	10	8
	KALMAR SJUKHUS	0	0	2	0	13	4	15	4
	BLEKINGESJUKHUSET	1	0	0	0	1	0	2	0
	LJUNGBY LASARETT	0	0	0	0	5	0	5	0
	OSKARSHAMNS SJUKHUS	2	0	0	0	9	3	11	3
	LÄNSSJUKHUSET RYHOV	1	1	1	2	5	2	7	5
	CENTRALLASARETTET VÄXJÖ	3	2	1	0	16	4	20	6
	VÄRNAMO SJUKHUS/ORTOPEDKLINIKEN	0	0	0	0	0	1	0	1
	VÄSTERVIKS SJUKHUS	0	0	1	0	4	0	5	0
	Total	9	4	6	2	61	21	76	27
Västra Götaland	ALINGSÅS LASARETT	0	0	1	0	6	0	7	0
	SÖDRA ÄLVSBOGGS SJUKHUS	0	0	0	0	2	0	2	0
	DROTTNING SILVIAS BARN- OCH UNGDOMSSJUKHUS	5	1	8	1	16	6	29	8
	ORTHOCENTER/IFK-KLINIKEN	7	2	4	1	20	3	31	6
	KUNGÄLVSSJUKHUS	0	0	0	0	2	0	2	0
	CAPIO LUNDBY NÄRSJUKHUS	1	0	4	0	8	0	13	0
	NU-SJUKVÅRDEN	2	1	3	1	23	11	28	13
	PERAGO ORTOPEDKLINIK	0	0	0	0	4	0	4	0
	KÄRNSJUKHUSET I SKÖVDE	1	0	0	0	3	2	4	2
	SAHLGRENKA UNIVERSITETSSJUKHUSET	1	1	0	0	24	11	25	12
	VARBERGS SJUKHUS	0	0	0	0	5	2	5	2
	Total	17	5	20	3	113	35	150	43
Östergötland	LINKÖPINGS UNIVERSITETSKLINIK	2	0	1	0	13	1	16	1
	VRINNEVISJUKHUSET	0	0	1	0	6	1	7	1
	Total	2	0	2	0	19	2	23	2
Norrland	GÄLLIVARE SJUKHUS	0	0	0	0	1	0	1	0
	LÄKARHUSET HERMELINEN	1	0	0	0	2	0	3	0
	MEDICIN DIREKT	0	0	0	0	10	0	10	0
	ÖRNSKÖLDSVIKS SJUKHUS	0	0	2	0	4	0	6	0
	ÖSTERSUNDS SJUKHUS	0	0	1	0	2	0	3	0
	PITEÅ ÄLVDAL SJUKHUS	0	0	0	0	2	0	2	0
	SKELLEFTEÅ SJUKHUS	1	0	0	0	0	0	1	0
	SPORTS MEDICINE UMEÅ	0	0	0	0	7	4	7	4
	SOLLEFTEÅ SJUKHUS	0	0	0	0	2	0	2	0
	SUNDERBY SJUKHUS	2	2	4	0	22	1	28	3
	NORRLANDS UNIVERSITETSSJUKHUS, UMEÅ	0	1	0	1	19	5	19	7
	Total	4	3	7	1	71	10	82	14
Total	70	50	74	39	714	311	858	400	

Cirka hälften av patienterna hade menisksador varav hälften togs bort och hälften suturerades. Flickor utgjorde 75 % av patienterna. Skadeorsaken har en likartad fördelning mellan pojkar och flickor. Fotbollen dominerar följt av alpint.

Operationsvariabler

Val av graft

Allt sedan korsbandsregistret startade 2005 har hamstringsgraften ökat från 80 % till 98 % 2012, men vid rekonstruktion av det främre korsbandet kan olika typer av graft användas. En minskning till 91 % har skett de senaste åren. Överlägset vanligaste val av graft är hamstringssena som kan bestå av semitendinosus eller semitendinosus och gracilis. Att operera med hamstrings är tekniskt enkelt, men kan ge något svagare flexion i knäleden framför allt första året efter operation. När hamstringssenor började användas var det standard att göra dubbelvikt semitendinosus och gracilis. Idag ökar intresset för fyrdubblad semitendinosus vilket i kadaverstudier har visat sig vara en starkare konstruktion. Att bevara gracilis kan minska problemet med nedsatt flexionsstyrka något.

Under korsbandskirurgins utveckling på 80- och 90-talet var patellarsena standardmetod, men har minskat i popularitet sannolikt p.g.a. att det är något mer tekniskt komplicerat och att operationstiden kan bli längre. Mer smärta postoperativt och besvär med främre knäsmärta framför allt de två första åren har också nämnts som en nackdel. En fördel med patellarsena är att ett benblock kan användas i båda ändar vilket garanterar en bra inläkning av graftet i kanalen. På senare år har bl a registerstudier indikerat att risken för graftsvikt och ruptur med behov av revision är något större om hamstringsgraft väljs. De senaste två åren har andelen hamstringssenegraft dock minskat till förmån för patellarsena och i viss mån quadriceps även om de absoluta talen fortfarande är små.

Ett ökande intresse för användning av quadricepssena som graft kan också noteras. Quadricepssena kan användas som ett fritt graft eller med ett benblock i en ända. Ett tjockt graft kan fås vilket ger möjlighet att dela upp graftet så att benblocket kan sättas i femur och två fästpunkter kan fås i tibia. Quadricepssena ger sannolikt mindre besvär med främre knäsmärta än patellarsena. Det har spekulerats i om patellarsena och quadricepssena ska övervägas oftare i patientgrupper där större risk för grafruptur kan förväntas.

Ytterligare ett alternativ är att använda allograft. Det är internationellt vanligt att allograft används vid korsbandsrekonstruktion. Fördelar kan vara att det inte blir någon morbiditet på tagstället och en snabbare operationstid. Nackdelen kan vara en sannolikt större risk för graft svikt och framför allt en stor kostnad då ett allograft kostar drygt 20 000 kronor vilket inte alltid ersätts i de ersättningsystem vi har i Sverige. Det måste också finnas tillgång till en -70 graders frys. Ofta används allograft som ett komplement vid multiligamentära skador och revisioner.

Då hamstringsgraft har varit det dominerande graftet vid primär korsbandsrekonstruktion i Sverige i många år används patellarsena i större utsträckning vid revisionsoperationer. Allograft och quadriceps används också ofta vid revisioner.

TABELL 13
ACL-transplantat (gruppering) på primära rekonstruktioner
fördelat på region 2005-2016, 2017 och 2018

Region	Graft	2018		2017		2005-2016		Total	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Stor Stockholm	Patellarsena	64	5	127	10	638	6	829	6
	Semitendinosus	979	82	1036	82	10441	92	12456	90
	Quadriceps	140	12	78	6	191	2	409	3
	Annat*	9	1	20	2	78	1	107	1
	Total	1192	100	1261	100	11348	100	13801	100
Svealand + Gotland	Patellarsena	12	2	12	2	320	6	344	5
	Semitendinosus	528	97	606	98	4852	93	5986	94
	Quadriceps	1	0			24	0	25	0
	Annat*	3	1	1	0	19	0	23	0
	Total	544	100	619	100	5215	100	6378	100
Skåne	Patellarsena	19	5	21	4	355	8	395	7
	Semitendinosus	370	89	438	94	4231	90	5039	90
	Quadriceps	13	3	3	1	11	0	27	0
	Annat*	14	3	6	1	105	2	125	2
	Total	416	100	468	100	4702	100	5586	100
Halland	Patellarsena	12	5	13	7	148	8	173	7
	Semitendinosus	226	95	184	93	1741	92	2151	92
	Quadriceps					1	0	1	0
	Annat*					3	0	3	0
	Total	238	100	197	100	1893	100	2328	100
Småland + Blekinge	Patellarsena	6	3	3	2	231	8	240	7
	Semitendinosus	228	97	187	97	2675	92	3090	92
	Quadriceps			2	1			2	0
	Annat*			1	1	9	0	10	0
	Total	234	100	193	100	2915	100	3342	100
Västra Götaland	Patellarsena	73	10	41	6	274	4	388	5
	Semitendinosus	633	87	627	89	5782	94	7042	93
	Quadriceps	13	2	16	2	8	0	37	0
	Annat*	6	1	18	3	61	1	85	1
	Total	725	100	702	100	6125	100	7552	100
Östergötland	Patellarsena	6	5			21	1	27	1
	Semitendinosus	108	95	137	100	1611	98	1856	98
	Quadriceps								
	Annat*					7	0	7	0
	Total	114	100	137	100	1639	100	1890	100
Norrland	Patellarsena			4	2	125	4	129	4
	Semitendinosus	254	93	238	93	2792	92	3284	92
	Quadriceps	15	6	14	5	107	4	136	4
	Annat*	3	1			2	0	5	0
	Total	272	100	256	100	3026	100	3554	100
Total	Patellarsena	192	5	221	6	2112	6	2525	6
	Semitendinosus	3326	89	3453	90	34125	93	40904	92
	Quadriceps	182	5	113	3	342	1	637	1
	Annat*	35	1	46	1	284	1	365	1
	Total	3735	100	3833	100	36863	100	44431	100

* Allograft eller annat transplantat

TABELL 14
ACL-transplantat (gruppering) på revisioner fördelat på
region operationsår 2005-2016, 2017 och 2018

Region	Graft	2018		2017		2005-2016		Total	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Stor Stockholm	Patellarsena	52	41	58	50	506	55	616	53
	Semitendinosus	35	28	29	25	294	32	358	31
	Quadriceps	29	23	21	18	72	8	122	10
	Annat*	10	8	9	8	47	5	66	6
	Total	126	100	117	100	919	100	1162	100
Svealand + Gotland	Patellarsena	34	71	27	63	169	48	230	52
	Semitendinosus	13	27	14	33	177	50	204	46
	Quadriceps	1	2	1	2	6	2	8	2
	Annat*			1	2	1	0	2	0
	Total	48	100	43	100	353	100	444	100
Skåne	Patellarsena	10	29	25	66	115	36	150	39
	Semitendinosus	8	24	5	13	106	34	119	31
	Quadriceps	10	29	6	16	8	3	24	6
	Annat*	6	18	2	5	87	28	95	24
	Total	34	100	38	100	316	100	388	100
Halland	Patellarsena	20	74	17	77	84	59	121	63
	Semitendinosus	7	26	2	9	49	35	58	30
	Quadriceps					2	1	2	1
	Annat*			3	14	7	5	10	5
	Total	27	100	22	100	142	100	191	100
Småland + Blekinge	Patellarsena	8	67	7	64	59	46	74	49
	Semitendinosus	3	25	4	36	65	51	72	48
	Quadriceps	1	8			2	2	3	2
	Annat*					1	1	1	1
	Total	12	100	11	100	127	100	150	100
Västra Götaland	Patellarsena	55	69	37	51	225	46	317	49
	Semitendinosus	9	11	5	7	188	38	202	31
	Quadriceps	12	15	12	17	17	3	41	6
	Annat*	4	5	18	25	62	13	84	13
	Total	80	100	72	100	492	100	644	100
Östergötland	Patellarsena	5	83	8	57	56	64	69	64
	Semitendinosus			4	29	31	35	35	32
	Quadriceps	1	17	2	14	1	1	4	4
	Annat*								
	Total	6	100	14	100	88	100	108	100
Norrland	Patellarsena	7	32	3	23	41	26	51	26
	Semitendinosus	7	32	6	46	81	51	94	48
	Quadriceps	6	27	3	23	35	22	44	23
	Annat*	2	9	1	8	2	1	5	3
	Total	22	100	13	100	159	100	194	100
Total	Patellarsena	191	54	182	55	1255	48	1628	50
	Semitendinosus	82	23	69	21	991	38	1142	35
	Quadriceps	60	17	45	14	143	6	248	8
	Annat*	22	6	34	10	207	8	263	8
	Total	355	100	330	100	2596	100	3281	100

* Allograft eller annat transplantat

Fixation i tibia

Numera dominerar kortikalplatta som fixation i tibia, vilket användes i 57 % av operationerna under 2018. Resorberbar skruv och metallskruv användes i 20 respektive 17 % av operationerna under senaste året. Användandet av den resorberbara skruven ökade kraftigt mellan 2008–2013 för att sedan stadigt minska igen under senaste åren. En av orsakerna till minskningen är att man ska slippa ta bort fixationsmaterial vid revisionsoperation. Metallskruv har haft en avtagande trend mellan 2005–2013 för att sedan stabilisera sig på runt 20 % under de senaste 5 åren.

TABELL 15

Fixation i tibia på primära rekonstruktioner fördelat på operationsår 2005-2018

Fixation tibia	Operationsår														Total
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	
Metallskruv	17%	19%	18%	16%	17%	23%	24%	31%	33%	34%	31%	39%	39%	40%	26%
Intrafix	<1%	<1%	1%	2%	3%	7%	8%	8%	10%	13%	21%	21%	26%	28%	9%
Rigidfix	<1%	<1%		<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	2%	3%	6%	7%	8%	7%	2%
Cobra					<1%			<1%	<1%	<1%	1%	<1%	1%	1%	<1%
Märla	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%
Metallskruv / Märla	2%	2%	3%	4%	4%	6%	7%	9%	11%	12%	10%	11%	14%	11%	7%
Endobutton	<1%	<1%	<1%	1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%
AO-skruv	24%	22%	21%	21%	21%	16%	18%	18%	18%	18%	13%	10%	7%	8%	17%
Retroskruv	<1%	<1%		<1%	<1%	<1%	<1%	2%	3%	2%	3%	4%	3%	2%	1%
Mitekankare								<1%		<1%			<1%	<1%	<1%
Retrobutton	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%			<1%	<1%			<1%
Resorberbar skruv	20%	21%	21%	23%	28%	33%	34%	25%	20%	15%	14%	5%	<1%		20%
Metallskruv / Osteosutur	1%	1%	2%	2%	3%	3%	3%	3%	2%	1%	<1%				2%
Thighrope	28%	28%	27%	24%	20%	7%	1%	1%							11%
Resorberbar / Post	2%	2%	3%	2%	3%	4%	3%	2%							2%
Suture washer	4%	3%	3%	<1%											<1%
Annan	1%	<1%	<1%	2%	<1%	1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	1%	1%	3%	<1%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Total N	3763	3857	3556	3439	3388	3427	3486	3314	3327	3047	2953	2701	2482	1966	44706

Fixation i tibia (typ) på primära rekonstruktioner fördelat på operationsår 2005-2018

Fixation tibia	Operationsår														Total
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	
Kortikal	57%	53%	51%	48%	41%	24%	19%	20%	19%	19%	15%	12%	9%	10%	30%
Intrafix / Rigidfix	<1%	<1%	1%	2%	3%	7%	9%	9%	12%	17%	26%	28%	33%	34%	11%
Lednära	41%	46%	47%	48%	56%	68%	71%	71%	69%	63%	58%	59%	56%	53%	57%
Annan	1%	<1%	<1%	2%	<1%	1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	1%	1%	3%	<1%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Total N	3763	3857	3556	3439	3388	3427	3486	3314	3327	3047	2953	2701	2482	1966	44706

Fixation i femur

Den vanligaste fixationen idag i femur är kortikalplatta som utgör 90 % av alla fixationer i femur. Tightrope har ökat kraftigt sista åren och passerat Endobutton. Användandet av Tightrope gör att man kan spänna upp korsbandstransplantatet sedan man fört in det i kanalen och även efter att man fixerat det distalt. Kortikalplatta har ökat varje år, från att ha varit 10 % 2005 till 90 % 2018. Anledningen är att den är enkel att använda utan några riktinstrument. Den kan sättas genom medial portal och operatören är inte bunden till tibiakanalen som vid transtibial metod, då man måste borra genom underbenet med hjälp av riktinstrument. Kortikalplatta är också stabil och man riskerar inte krypning eller glidning av transplantatet. Metallskruv i lårbenet användes i 27 % av operationerna under 2005 när korsbandsregistret startade, men har sedan dess minskat stadigt till att idag endast användas vid under 10 % av operationerna.

TABELL 16
Fixation i femur på primära rekonstruktioner
fördelat på operationsår 2005-2018

Fixation femur	Operationsår														Total
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	
Metallskruv	9%	7%	7%	9%	10%	8%	11%	15%	18%	18%	19%	22%	25%	27%	14%
Endobutton	24%	23%	38%	44%	49%	57%	59%	59%	54%	43%	31%	22%	19%	10%	39%
Märkla		<1%			<1%		<1%	<1%		<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%
Rigidfix		<1%	<1%	<1%	<1%	2%	4%	7%	13%	21%	31%	38%	37%	46%	12%
Transfix		<1%		<1%	<1%	<1%	1%	4%	6%	11%	13%	16%	18%	15%	5%
AO-skruv	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%
Retrobutton		<1%	<1%	<1%		<1%	<1%	2%	5%	4%	4%	2%			1%
Retroskruv	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%		<1%			<1%
Ezloc								<1%	<1%	1%	<1%				<1%
Metallskruv / Endopearl		<1%		<1%	<1%	<1%		<1%		<1%	<1%				<1%
Toggleloc	<1%	<1%	<1%	1%	1%	1%	1%	3%	2%	<1%					<1%
Thighrope	58%	62%	50%	42%	38%	30%	22%	9%	1%						25%
Interference-skruv			<1%						<1%						<1%
Graftmax	<1%	<1%	<1%												<1%
Ultrabutton	7%	5%													<1%
XO-button	<1%														<1%
Annan	1%	2%	2%	2%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Total N	3763	3860	3558	3454	3396	3430	3492	3322	3329	3050	2963	2725	2486	1969	44797

Fixation i femur (typ) på primära rekonstruktioner fördelat på operationsår 2005-2018

Fixation femur	Operationsår														Total
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	
Kortikal	90%	91%	89%	88%	89%	88%	82%	71%	57%	43%	31%	22%	20%	11%	67%
Rigidfix / Transfix		<1%	<1%	<1%	<1%	3%	5%	11%	19%	33%	44%	54%	55%	62%	17%
Lednära	9%	8%	7%	9%	10%	8%	12%	18%	23%	23%	24%	23%	25%	27%	15%
Annan	1%	2%	2%	2%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Total N	3763	3860	3558	3454	3396	3430	3492	3322	3329	3050	2963	2725	2486	1969	44797

Revisioner och operation av motsatta sidan

Under åren 2005-2018 har sammanlagt 3 332 (6,9 %) revisionsoperationer registrerats i korsbandsregistret. En andel av dessa har dock ingen primäroperation registrerad på grund av att denna skedde innan korsbandsregistret var etablerat, och om man bara väljer att titta på patienter som har både sin primära och sin revisionsoperation registrerade reduceras antal revisioner till 2 140 (4,5 %). Totalt har även 1 362 (3,4 %) operationer av det motsatta knät registrerats under tidsperioden. Totalt sett har något fler kvinnor än män opererats en andra gång; 6,8 % jämfört med 6,4 % för omoperation av samma knä, och 3,7 % jämfört med 3,2 % för operationer av motsatta knät. Den totala medelåldern för revisionsoperation under 2016 var 27,1 år, men även här tycks en könsvariation finnas då medelåldern för kvinnor var 25,6 år och medelåldern för män 28,3 år. Generellt visar rapporten att den största andelen revisioner utförs på patientgruppen som var under 20 år vid sin första operation. Vad gäller korsbandsrekonstruktion av motsatt knä är även detta överrepresenterat hos den yngre populationen. Allra högst frekvens av dessa operationer återfinns i patientgruppen i åldersspannet 21-25 år, där 4,9 % av alla patienter genomgått en operation av motsatt knä.

Vid nästan hälften (48,4 %) av revisionerna används patellarsena. Detta förklaras av att hamstringsgraft är det i särklass vanligaste valet vid primäroperationen, och sannolikt har detta graft därför redan använts hos de patienter som behöver en omoperation. Nedan presenteras en tabell över revisionsfrekvens inom två år från indexoperation samt total revisionsfrekvens, fördelat på grafftyp vid indexoperationen. Semitendinosus har en något högre revisionsfrekvens jämfört med patellarsena vid två år (2,2 % jämfört med 1,5 %), men då betydligt fler opereras med semitendinosus är slutsatser om graftvalets påverkan på risk för revision svårbedömt.

TABELL 17

ACL index som leder till revision inom 2 år fördelat på ACL index transplanterat och fixation tibia

ACL index under operationsperioden 2005-01-01 till 2016-12-31

Graft	Fixation tibia	Revision inom 2 år					Revision				
		Ja		Nej		ACL index	Ja		Nej		ACL index
		N	%	N	%		N	%	N	%	
Patellarsena	Kortikal	1	1.0	96	99.0	97	1	1.0	96	99.0	97
	Intrafix / Rigidfix	0	0.0	14	100.0	14	2	14.3	12	85.7	14
	Lednära	32	1.7	1824	98.3	1856	86	4.6	1770	95.4	1856
	Annan	0	0.0	4	100.0	4	0	0.0	4	100.0	4
	Total	33	1.7	1938	98.3	1971	89	4.5	1882	95.5	1971
Semitendinosus	Kortikal	236	2.8	8246	97.2	8482	461	5.4	8021	94.6	8482
	Intrafix / Rigidfix	74	1.5	4765	98.5	4839	217	4.5	4622	95.5	4839
	Lednära	437	2.3	18554	97.7	18991	1004	5.3	17987	94.7	18991
	Annan	9	2.9	298	97.1	307	24	7.8	283	92.2	307
	Total	756	2.3	31863	97.7	32619	1706	5.2	30913	94.8	32619
Quadriceps	Kortikal	1	3.3	29	96.7	30	2	6.7	28	93.3	30
	Intrafix / Rigidfix	0	0.0	1	100.0	1	0	0.0	1	100.0	1
	Lednära	2	0.7	276	99.3	278	4	1.4	274	98.6	278
	Annan	0	0.0	1	100.0	1	0	0.0	1	100.0	1
	Total	3	1.0	307	99.0	310	6	1.9	304	98.1	310
Allograft	Kortikal	1	6.3	15	93.8	16	2	12.5	14	87.5	16
	Lednära	1	0.7	142	99.3	143	5	3.5	138	96.5	143
	Annan	0	0.0	4	100.0	4	0	0.0	4	100.0	4
	Total	2	1.2	161	98.8	163	7	4.3	156	95.7	163
Annat	Kortikal	0	0.0	24	100.0	24	1	4.2	23	95.8	24
	Intrafix / Rigidfix	0	0.0	7	100.0	7	0	0.0	7	100.0	7
	Lednära	2	3.2	60	96.8	62	4	6.5	58	93.5	62
	Annan	1	16.7	5	83.3	6	1	16.7	5	83.3	6
	Total	3	3.0	96	97.0	99	6	6.1	93	93.9	99
Total	Kortikal	239	2.8	8410	97.2	8649	467	5.4	8182	94.6	8649
	Intrafix / Rigidfix	74	1.5	4787	98.5	4861	219	4.5	4642	95.5	4861
	Lednära	474	2.2	20856	97.8	21330	1103	5.2	20227	94.8	21330
	Annan	10	3.1	312	96.9	322	25	7.8	297	92.2	322
	Total	797	2.3	34365	97.7	35162	1814	5.2	33348	94.8	35162

TABELL 18

ACL index som leder till revision inom 2 år fördelat på
transplantat och fixation femur

ACL index under operationsperioden 2005-01-01 till 2016-12-31

Graft	Fixation femur	Revision inom 2 år					Revision				
		Ja		Nej		ACL index	Ja		Nej		ACL index
		N	%	N	%		N	%	N	%	
Patellarsena	Kortikal	6	2,2	264	97,8	270	12	4,4	258	95,6	270
	Rigidfix / Transfix	0	0,0	7	100,0	7	0	0,0	7	100,0	7
	Lednära	26	1,5	1664	98,5	1690	76	4,5	1614	95,5	1690
	Annan	1	14,3	6	85,7	7	2	28,6	5	71,4	7
	Total	33	1,7	1941	98,3	1974	90	4,6	1884	95,4	1974
Semitendinosus	Kortikal	520	2,5	20315	97,5	20835	1090	5,2	19745	94,8	20835
	Rigidfix / Transfix	102	1,4	7443	98,6	7545	335	4,4	7210	95,6	7545
	Lednära	129	3,1	3970	96,9	4099	273	6,7	3826	93,3	4099
	Annan	5	2,3	216	97,7	221	9	4,1	212	95,9	221
	Total	756	2,3	31944	97,7	32700	1707	5,2	30993	94,8	32700
Quadriceps	Kortikal	3	1,0	285	99,0	288	5	1,7	283	98,3	288
	Lednära	0	0,0	24	100,0	24	1	4,2	23	95,8	24
	Annan	0	0,0	3	100,0	3	0	0,0	3	100,0	3
	Total	3	1,0	312	99,0	315	6	1,9	309	98,1	315
Allograft	Kortikal	2	1,6	125	98,4	127	7	5,5	120	94,5	127
	Rigidfix / Transfix	0	0,0	10	100,0	10	0	0,0	10	100,0	10
	Lednära	0	0,0	26	100,0	26	0	0,0	26	100,0	26
	Total	2	1,2	161	98,8	163	7	4,3	156	95,7	163
Annat	Kortikal	1	1,6	61	98,4	62	4	6,5	58	93,5	62
	Rigidfix / Transfix	0	0,0	4	100,0	4	0	0,0	4	100,0	4
	Lednära	1	4,5	21	95,5	22	1	4,5	21	95,5	22
	Annan	1	9,1	10	90,9	11	1	9,1	10	90,9	11
	Total	3	3,0	96	97,0	99	6	6,1	93	93,9	99
Total	Kortikal	532	2,5	21050	97,5	21582	1118	5,2	20464	94,8	21582
	Rigidfix / Transfix	102	1,3	7464	98,7	7566	335	4,4	7231	95,6	7566
	Lednära	156	2,7	5705	97,3	5861	351	6,0	5510	94,0	5861
	Annan	7	2,9	235	97,1	242	12	5,0	230	95,0	242
	Total	797	2,3	34454	97,7	35251	1816	5,2	33435	94,8	35251

Nedan visas omoperationer av samma knä inom två år per klinik. Klinikerna som presenteras är den klinik som initialt utfört första operationen, men inte nödvändigtvis omoperationen. Stygruppen har valt att presentera alla kliniker utan hänsyn till antalet primäroperationer.

TABELL 19
 ACL index som leder till revision inom 2 år fördelat
 på region och klinik
 ACL index under operationsperioden 2005-01-01 till 2016-12-31

Region	Klinik	Revision inom 2 år					Revision				
		Ja		Nej		ACL index	Ja		Nej		ACL index
		N	%	N	%		N	%	N	%	
Stor Stockholm	KAROLINSKA UNIVERSITETS-SJUKHUSET	2	1,1	185	98,9	187	9	4,8	178	95,2	187
	ARTROCENTER	1	3,8	25	96,2	26	1	3,8	25	96,2	26
	S:T GÖRANS SJUKHUS CAPIO, STOCKHOLM	3	3,0	97	97,0	100	6	6,0	94	94,0	100
	CITYAKUTEN PRIVATVÅRD	0	0,0	51	100,0	51	0	0,0	51	100,0	51
	DANDERYDS SJUKHUS	7	2,2	318	97,8	325	17	5,2	308	94,8	325
	LÖWETS SPECIALISTMOTTAGNING	5	2,1	238	97,9	243	17	7,0	226	93,0	243
	KAROLINSKA UNIVERSITETS- SJUKHUSET/ORTOPEDKLINIKEN	16	2,6	607	97,4	623	29	4,7	594	95,3	623
	NACKA NÄRSJUKHUS	2	1,9	102	98,1	104	6	5,8	98	94,2	104
	ODENPLANS LÄKARHUS	4	2,2	180	97,8	184	14	7,6	170	92,4	184
	CAPIO ORTOPEDISKA HUSET	14	2,0	696	98,0	710	25	3,5	685	96,5	710
	SABBATSBERG NÄRSJUKHUSET	2	1,4	138	98,6	140	3	2,1	137	97,9	140
	SÖDERMALMS ORTOPEDI	0	0,0	50	100,0	50	0	0,0	50	100,0	50
	SÖDERTÄLJE SJUKHUS	3	3,8	77	96,3	80	5	6,3	75	93,8	80
	SÖDERSJUKHUSET	32	2,5	1263	97,5	1295	71	5,5	1224	94,5	1295
	SOPHIAHEMMET	0	0,0	51	100,0	51	0	0,0	51	100,0	51
	ORTHOCENTER STOCKHOLM	10	2,8	352	97,2	362	22	6,1	340	93,9	362
	CAPIO ARTRO CLINIC	166	2,5	6528	97,5	6694	379	5,7	6315	94,3	6694
	Total	267	2,4	10958	97,6	11225	604	5,4	10621	94,6	11225
Svealand + Gotland	AKADEMISKA SJUKHUSET	4	2,9	132	97,1	136	9	6,6	127	93,4	136
	BOLLNÄS SJUKHUS	0	0,0	9	100,0	9	0	0,0	9	100,0	9
	LASARETTET I ENKÖPING	2	2,8	70	97,2	72	2	2,8	70	97,2	72
	ELISABETHSJUKHUSET	19	2,6	712	97,4	731	49	6,7	682	93,3	731
	FALU LASARETT	9	1,8	501	98,2	510	22	4,3	488	95,7	510
	GÄVLE SJUKHUS	4	1,1	376	98,9	380	16	4,2	364	95,8	380
	HUDIKSVALLS SJUKHUS	7	2,5	277	97,5	284	12	4,2	272	95,8	284
	KARLSTAD CENTRALSJUKHUS	13	1,6	785	98,4	798	40	5,0	758	95,0	798
	KARLSKOGA LASARETT	0	0,0	11	100,0	11	3	27,3	8	72,7	11
	CAPIO LÄKARGRUPPEN I ÖREBRO AB	23	4,3	517	95,7	540	40	7,4	500	92,6	540
	MÄLARSJUKHUSET ESKILSTUNA	6	1,6	369	98,4	375	12	3,2	363	96,8	375
	NORRTÄLJE SJUKHUS	2	1,5	134	98,5	136	6	4,4	130	95,6	136
	NYKÖPINGS LASARETT	2	1,6	125	98,4	127	6	4,7	121	95,3	127
	ÖREBRO USÖ	9	2,7	324	97,3	333	20	6,0	313	94,0	333
	SAMARITERHEMMETS SJUKHUS	1	0,5	217	99,5	218	9	4,1	209	95,9	218
	SPECIALISTCENTER SCANDINAVIA	0	0,0	9	100,0	9	0	0,0	9	100,0	9
	VÄSTERÅS CENTRALLASARETTET	1	0,4	241	99,6	242	6	2,5	236	97,5	242
	VISBY LASARETT	3	3,3	87	96,7	90	6	6,7	84	93,3	90
	VÄSTERÅS ORTOPEDPRAKTIK	4	3,2	121	96,8	125	4	3,2	121	96,8	125
	Total	109	2,1	5017	97,9	5126	262	5,1	4864	94,9	5126

TABELL 19 fortsätter på nästa sida.

Fortsättning TABELL 19.

Region	Klinik	Revision inom 2 år					Revision				
		Ja		Nej		ACL index	Ja		Nej		ACL index
		N	%	N	%		N	%	N	%	
Skåne	ALERIS ORTOPEDI ÄNGELHOLM	10	1,6	599	98,4	609	26	4,3	583	95,7	609
	HÄSSLEHOLMS SJUKHUS	12	1,5	779	98,5	791	38	4,8	753	95,2	791
	HELSINGBORGS SJUKHUS	13	2,6	492	97,4	505	22	4,4	483	95,6	505
	LUNDS UNIVERSITET	6	1,5	397	98,5	403	25	6,2	378	93,8	403
	MALMÖ ALLMÄNNA SJUKHUS	17	2,2	745	97,8	762	46	6,0	716	94,0	762
	ORTHOCENTER I SKÅNE	4	4,0	97	96,0	101	4	4,0	97	96,0	101
	SKÅNES UNIVERSITETSSJUKHUS	26	1,8	1389	98,2	1415	61	4,3	1354	95,7	1415
	Total	88	1,9	4498	98,1	4586	222	4,8	4364	95,2	4586
Halland	HALMSTADS SJUKHUS	3	4,6	62	95,4	65	7	10,8	58	89,2	65
	KUNGSBACKA SJUKHUS	19	2,6	711	97,4	730	38	5,2	692	94,8	730
	MOVEMENT MEDICAL AB	36	3,4	1016	96,6	1052	72	6,8	980	93,2	1052
	ORTOPEDSPECIALISTERNA	0	0,0	17	100,0	17	0	0,0	17	100,0	17
	Total	58	3,1	1806	96,9	1864	117	6,3	1747	93,7	1864
Småland + Blekinge	ART CLINIC	0	0,0	45	100,0	45	0	0,0	45	100,0	45
	HÖGLANDSSJUKHUSET	7	1,5	452	98,5	459	18	3,9	441	96,1	459
	KALMAR SJUKHUS	15	2,4	599	97,6	614	30	4,9	584	95,1	614
	BLEKINGESJUKHUSET	0	0,0	108	100,0	108	2	1,9	106	98,1	108
	LJUNGBY LASARETT	5	2,6	190	97,4	195	8	4,1	187	95,9	195
	OSKARSHAMNS SJUKHUS	0	0,0	327	100,0	327	6	1,8	321	98,2	327
	LÄNSSJUKHUSET RYHOV	9	2,9	306	97,1	315	16	5,1	299	94,9	315
	CENTRALLASARETTET VÄXJÖ	7	1,3	526	98,7	533	23	4,3	510	95,7	533
	VÄRNAMO SJUKHUS/ORTOPED- KLINIKEN	1	1,3	74	98,7	75	4	5,3	71	94,7	75
	VÄSTERVIKS SJUKHUS	1	0,7	140	99,3	141	4	2,8	137	97,2	141
Total	45	1,6	2767	98,4	2812	111	3,9	2701	96,1	2812	
Västra Götaland	ALINGSÅS LASARETT	12	3,9	295	96,1	307	25	8,1	282	91,9	307
	ART CLINIC GÖTEBORG	1	4,3	22	95,7	23	3	13,0	20	87,0	23
	SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS	2	1,2	170	98,8	172	5	2,9	167	97,1	172
	CARLANDERSKA ORTOPEDI	2	6,1	31	93,9	33	2	6,1	31	93,9	33
	DROTTNING SILVIAS BARN- OCH UNGDOMSSJUKHUS	2	5,7	33	94,3	35	2	5,7	33	94,3	35
	FRÖLUNDAORTOPEDEN	0	0,0	13	100,0	13	0	0,0	13	100,0	13
	FRÖLUNDA SPECIALISTSJUKHUS	9	3,6	243	96,4	252	16	6,3	236	93,7	252
	ORTHOCENTER/IFK-KLINIKEN	59	5,2	1084	94,8	1143	98	8,6	1045	91,4	1143
	KUNGÄLVS SJUKHUS	3	2,1	138	97,9	141	6	4,3	135	95,7	141
	CAPIO LUNDBY NÄRSJUKHUS	12	3,0	383	97,0	395	18	4,6	377	95,4	395
	LIDKÖPINGS SJUKHUS	3	1,4	215	98,6	218	6	2,8	212	97,2	218
	NU-SJUKVÅRDEN	41	3,8	1044	96,2	1085	85	7,8	1000	92,2	1085
	PERAGO ORTOPEDKLINIK	6	5,0	113	95,0	119	7	5,9	112	94,1	119
	KÄRNSJUKHUSET I SKÖVDE	3	4,0	72	96,0	75	3	4,0	72	96,0	75
	SPORTSMED	0	0,0	78	100,0	78	1	1,3	77	98,7	78
	SAHLGRENSKA UNIVERSITETS- SJUKHUSET	36	2,3	1555	97,7	1591	75	4,7	1516	95,3	1591
	VARBERGS SJUKHUS	4	1,5	270	98,5	274	11	4,0	263	96,0	274
	Total	195	3,3	5759	96,7	5954	363	6,1	5591	93,9	5954

TABELL 19 fortsätter på nästa sida.

Fortsättning TABELL 19.

Region	Klinik	Revision inom 2 år					Revision				
		Ja		Nej		ACL index	Ja		Nej		ACL index
		N	%	N	%		N	%	N	%	
Östergötland	LINKÖPINGS HEALTH CARE	0	0,0	1	100,0	1	0	0,0	1	100,0	1
	LINKÖPINGS UNIVERSITETSKLINIK	7	1,0	720	99,0	727	30	4,1	697	95,9	727
	VRINNEVISJUKHUSET	7	0,8	842	99,2	849	31	3,7	818	96,3	849
	Total	14	0,9	1563	99,1	1577	61	3,9	1516	96,1	1577
Norrland	ALFREDSON TENDON CLINIC	0	0,0	2	100,0	2	0	0,0	2	100,0	2
	GÄLLIVARE SJUKHUS	0	0,0	64	100,0	64	0	0,0	64	100,0	64
	LÄKARHUSET HERMELINEN	2	3,0	65	97,0	67	3	4,5	64	95,5	67
	MEDICIN DIREKT	9	2,1	428	97,9	437	29	6,6	408	93,4	437
	ÖRNSKÖLDSVIKS SJUKHUS	1	0,7	139	99,3	140	6	4,3	134	95,7	140
	ÖSTERSUNDS SJUKHUS	2	2,7	73	97,3	75	6	8,0	69	92,0	75
	PITEÅ ÄLVDAL SJUKHUS	0	0,0	68	100,0	68	2	2,9	66	97,1	68
	SKELLEFTEÅ SJUKHUS	0	0,0	30	100,0	30	2	6,7	28	93,3	30
	SPORTS MEDICINE UMEÅ	12	3,2	367	96,8	379	21	5,5	358	94,5	379
	SOLLEFTEÅ SJUKHUS	0	0,0	49	100,0	49	0	0,0	49	100,0	49
	SUNDERBY SJUKHUS	4	0,8	515	99,2	519	16	3,1	503	96,9	519
	LÄNSSJUKHUSET SUNDSVALL	1	1,4	73	98,6	74	3	4,1	71	95,9	74
	NORRLANDS UNIVERSITETS-SJUKHUS, UMEÅ	12	1,2	1007	98,8	1019	42	4,1	977	95,9	1019
	Total	43	1,5	2880	98,5	2923	130	4,4	2793	95,6	2923
Total	819	2,3	35248	97,7	36067	1870	5,2	34197	94,8	36067	

KOOS knärelaterad livskvalitet

Att endast titta på revisionsoperation som indikation på en misslyckad indexoperation säger förstås inte allt, då det inte är säkert att en patient omopereras trots en dålig knäfunktion. Ett sätt att identifiera patienter som sannolikt har ett icke fullt fungerande korsband är att titta på andelen som har skattat under 44 poäng i KOOS knärelaterad livskvalitet efter två år från primäroperation. Tabellen på nästa sida visar svarsfrekvens på KOOS knärelaterad livskvalitet vid två år postoperativt samt antal och andel som skattat under 44 poäng på skalan, fördelat på region och klinik.

TABELL 20
 KOOS knärelaterad livskvalitet vid 2 år postop av
 ACL index fördelat på region och klinik
 ACL index under operationsperioden 2005-01-01 till 2016-12-31

Region	Klinik	KOOS knärelaterad livskvalitet 2 år postop								ACL index
		QoL < 44		QoL ≥ 44		Svars-frekvens		Ej svar p.g.a. ny operation		
		N	%	N	%	N	%	N	%	
Stor Stockholm	KAROLINSKA UNIVERSITETS-SJUKHUSET	13	13	91	88	104	57	6	3	187
	ARTROCENTER	3	38	5	63	8	35	3	12	26
	S:T GÖRANS SJUKHUS CAPIO, STOCKHOLM	9	16	46	84	55	57	3	3	100
	CITYAKUTEN PRIVATVÅRD	7	33	14	67	21	41	0	0	51
	DANDERYDS SJUKHUS	44	35	82	65	126	40	9	3	325
	LÖWETS SPECIALISTMOTTAGNING	24	19	104	81	128	55	11	5	243
	KAROLINSKA UNIVERSITETS- SJUKHUSET/ORTOPEDKLINIKEN	74	29	178	71	252	42	24	4	623
	NACKA NÄRSJUKHUS	15	31	33	69	48	47	2	2	104
	ODENPLANS LÄKARHUS	14	19	59	81	73	41	8	4	184
	CAPIO ORTOPEDISKA HUSET	70	23	241	77	311	45	22	3	710
	SABBATSBERG NÄRSJUKHUSET	20	38	32	62	52	39	5	4	140
	SÖDERMALMS ORTOPEDI	3	15	17	85	20	41	1	2	50
	SÖDERTÄLJE SJUKHUS	12	44	15	56	27	35	3	4	80
	SÖDERSJUKHUSET	142	28	371	72	513	41	43	3	1295
	SOPHIAHEMMET	5	23	17	77	22	44	1	2	51
	ORTHOCENTER STOCKHOLM	41	26	114	74	155	45	16	4	362
	CAPIO ARTRO CLINIC	651	20	2569	80	3220	50	289	4	6694
	Total	1147	22	3988	78	5135	48	446	4	11225
Svealand + Gotland	AKADEMISKA SJUKHUSET	10	29	25	71	35	27	6	4	136
	BOLLNÄS SJUKHUS	1	33	2	67	3	33	0	0	9
	LASARETTET I ENKÖPING	7	33	14	67	21	30	2	3	72
	ELISABETHSJUKHUSET	72	26	206	74	278	39	27	4	731
	FALU LASARETT	82	36	146	64	228	46	13	3	510
	GÄVLE SJUKHUS	68	41	98	59	166	45	9	2	380
	HUDIKSVALLS SJUKHUS	33	29	79	71	112	41	9	3	284
	KARLSTAD CENTRALSJUKHUS	122	35	227	65	349	45	20	3	798
	KARLSKOGA LASARETT	3	60	2	40	5	45	0	0	11
	CAPIO LÄKARGRUPPEN I ÖREBRO AB	91	34	178	66	269	53	30	6	540
	MÄLARSJUKHUSET ESKILSTUNA	59	34	115	66	174	48	10	3	375
	NORRTÄLJE SJUKHUS	11	26	31	74	42	32	3	2	136
	NYKÖPINGS LASARETT	19	40	29	60	48	39	5	4	127
	ÖREBRO USÖ	55	37	92	63	147	46	12	4	333
	SAMARITERHEMMETS SJUKHUS	28	28	72	72	100	47	5	2	218
	SPECIALISTCENTER SCANDINAVIA	3	43	4	57	7	78	0	0	9
	VÄSTERÅS CENTRALLASARETTET	49	46	58	54	107	45	3	1	242
	VISBY LASARETT	15	37	26	63	41	48	4	4	90
	VÄSTERÅS ORTOPEDPRAKTIK	13	36	23	64	36	31	7	6	125
	Total	741	34	1427	66	2168	44	165	3	5126

TABELL 20 fortsätter på nästa sida.

Fortsättning TABELL 20.

Region	Klinik	KOOS knärelaterad livskvalitet 2 år postop								ACL index
		QoL < 44		QoL ≥ 44		Svars-frekvens		Ej svar p.g.a. ny operation		
		N	%	N	%	N	%	N	%	
Skåne	ALERIS ORTOPEDI ÄNGELHOLM	61	25	181	75	242	41	22	4	609
	HÄSSLEHOLMS SJUKHUS	96	28	243	72	339	44	18	2	791
	HELSINGBORGS SJUKHUS	73	36	128	64	201	42	22	4	505
	LUNDS UNIVERSITET	52	26	150	74	202	52	12	3	403
	MALMÖ ALLMÄNNA SJUKHUS	123	37	212	63	335	46	30	4	762
	ORTHOCENTER I SKÅNE	10	24	32	76	42	43	4	4	101
	SKÅNES UNIVERSITETSSJUKHUS	210	34	408	66	618	45	44	3	1415
	Total	625	32	1354	68	1979	45	152	3	4586
Halland	HALMSTADS SJUKHUS	11	32	23	68	34	55	3	5	65
	KUNGSBACKA SJUKHUS	86	27	237	73	323	46	32	4	730
	MOVEMENT MEDICAL AB	156	33	323	67	479	48	53	5	1052
	ORTOPEDSPECIALISTERNA	0	0	6	100	6	35	0	0	17
	Total	253	30	589	70	842	47	88	5	1864
Småland + Blekinge	ART CLINIC	4	18	18	82	22	49	0	0	45
	HÖGLANDSSJUKHUSET	65	28	169	72	234	53	15	3	459
	KALMAR SJUKHUS	69	27	188	73	257	43	23	4	614
	BLEKINGESJUKHUSET	15	35	28	65	43	40	1	1	108
	LJUNGBY LASARETT	21	24	68	76	89	48	8	4	195
	OSKARSHAMNS SJUKHUS	45	28	118	72	163	50	3	1	327
	LÄNSSJUKHUSET RYHOV	48	33	98	67	146	48	11	3	315
	CENTRALLASARETTET VÄXJÖ	61	25	179	75	240	47	17	3	533
	VÄRNAMO SJUKHUS/ORTOPED-KLINIKEN	8	33	16	67	24	32	1	1	75
	VÄSTERVIKS SJUKHUS	21	33	42	67	63	45	2	1	141
Total	357	28	924	72	1281	47	81	3	2812	
Västra Götaland	ALINGSÅS LASARETT	50	37	85	63	135	47	17	6	307
	ART CLINIC GÖTEBORG	5	50	5	50	10	45	1	4	23
	SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS	37	48	40	52	77	45	2	1	172
	CARLANDERSKA ORTOPEDI	3	21	11	79	14	45	2	6	33
	DROTTNING SILVIAS BARN- OCH UNGDOMSSJUKHUS	4	27	11	73	15	47	3	9	35
	FRÖLUNDAORTOPEDEN	1	33	2	67	3	23	0	0	13
	FRÖLUNDA SPECIALISTSJUKHUS	32	26	90	74	122	51	12	5	252
	ORTHOCENTER/IFK-KLINIKEN	134	24	421	76	555	52	85	7	1143
	KUNGÄLVS SJUKHUS	28	35	52	65	80	59	5	4	141
	CAPIO LUNDBY NÄRSJUKHUS	53	29	131	71	184	49	20	5	395
	LIDKÖPINGS SJUKHUS	45	42	62	58	107	50	5	2	218
	NU-SJUKVÅRDEN	165	30	388	70	553	54	61	6	1085
	PERAGO ORTOPEDKLINIK	12	23	41	77	53	47	6	5	119
	KÄRNSJUKHUSET I SKÖVDE	10	27	27	73	37	53	5	7	75
	SPORTSMED	10	25	30	75	40	52	1	1	78
	SAHLGRENSKA UNIVERSITETS-SJUKHUSET	258	35	472	65	730	48	59	4	1591
	VARBERGS SJUKHUS	46	31	101	69	147	55	6	2	274
	Total	893	31	1969	69	2862	51	290	5	5954

TABELL 20 fortsätter på nästa sida.

Fortsättning TABELL 20.

		KOOS knärelaterad livskvalitet 2 år postop									
Region	Klinik	QoL < 44		QoL ≥ 44		Svars-frekvens		Ej svar p.g.a. ny operation		ACL index	
		N	%	N	%	N	%	N	%		
Östergötland	LINKÖPINGS HEALTH CARE	0	0	1	100	1	100	0	0	1	
	LINKÖPINGS UNIVERSITETSKLINIK	116	36	204	64	320	45	15	2	727	
	VRINNEVISJUKHUSET	133	36	237	64	370	44	17	2	849	
	Total	249	36	442	64	691	45	32	2	1577	
Norrland	ALFREDSON TENDON CLINIC	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
	GÄLLIVARE SJUKHUS	10	25	30	75	40	63	1	2	64	
	LÄKARHUSET HERMELINEN	7	21	26	79	33	52	3	4	67	
	MEDICIN DIREKT	59	29	144	71	203	48	15	3	437	
	ÖRNSKÖLDSVIKS SJUKHUS	35	47	39	53	74	54	2	1	140	
	ÖSTERSUNDS SJUKHUS	11	37	19	63	30	42	4	5	75	
	PITEÅ ÄLVDAL SJUKHUS	10	29	24	71	34	50	0	0	68	
	SKELLEFTEÅ SJUKHUS	4	31	9	69	13	43	0	0	30	
	SPORTS MEDICINE UMEÅ	47	28	119	72	166	46	17	4	379	
	SOLLEFTEÅ SJUKHUS	9	50	9	50	18	37	0	0	49	
	SUNDERBY SJUKHUS	78	35	144	65	222	44	11	2	519	
	LÄNSSJUKHUSET SUNDSVALL	10	36	18	64	28	39	2	3	74	
	NORRLANDS UNIVERSITETS-SJUKHUS, UMEÅ	150	33	311	67	461	47	29	3	1019	
	Total	430	33	892	67	1322	47	84	3	2923	
Total	4695	29	11585	71	16280	47	1338	4	36067		

Multiligamentära skador

Även om majoriteten av skador som registreras i korsbandsregistret är främre korsbandsskador registreras även multiligamentära och isolerade andra ligamentskador. Totalt registrerades 90 multiligamentära skador under 2018, vilket motsvarar 2,4 % av alla operationer. Den i särklass vanligaste kombinationen var rekonstruktion av korsband med skada på inre ledbandet (MCL), där 38 operationer utfördes. 25 operationer var olika kombinationer av främre korsband och yttre ledband (LCL). Vid 32 tillfällen fanns en kombinationsskada på både det främre och det bakre korsbandet (PCL), och vid ett tillfälle sågs en mycket omfattande skada som involverade ACL, PCL, MCL, LCL samt det ”yttre bakre komplexet” (PLC).

Nedanstående tabell visar kombinationer av alla multiligamentära skador som registrerats i samband med primäroperation i korsbandsregistret.

TABELL 21
Kombinationer av multiligamentära skador på primära
rekonstruktioner under perioden 2005-2018

	2018		2017		2005-2016		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%
ACL* --- --- ---	3673	97,6	3777	97,7	36644	97,8	44094	97,8
ACL* --- MCL ---	38	1,0	41	1,1	338	0,9	417	0,9
ACL* PCL --- ---	19	0,5	13	0,3	162	0,4	194	0,4
ACL* --- --- LCL ---	10	0,3	13	0,3	93	0,2	116	0,3
ACL* --- --- LCL PLC	6	0,2	4	0,1	65	0,2	75	0,2
ACL* PCL MCL ---	6	0,2	10	0,3	58	0,2	74	0,2
ACL* PCL --- LCL PLC	0	0,0	5	0,1	31	0,1	36	0,1
ACL* PCL --- LCL ---	5	0,1	1	0,0	18	0,0	24	0,1
ACL* --- --- --- PLC	1	0,0	0	0,0	19	0,1	20	0,0
ACL* PCL --- --- PLC	1	0,0	1	0,0	13	0,0	15	0,0
ACL* PCL MCL LCL PLC	1	0,0	0	0,0	9	0,0	10	0,0
ACL* --- MCL LCL PLC	2	0,1	0	0,0	4	0,0	6	0,0
ACL* --- MCL LCL ---	1	0,0	1	0,0	4	0,0	6	0,0
ACL* --- MCL --- PLC	0	0,0	0	0,0	2	0,0	2	0,0
ACL* PCL MCL --- PLC	0	0,0	0	0,0	1	0,0	1	0,0
ACL* PCL MCL LCL ---	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Total	3763	100,0	3866	100,0	37461	100,0	45090	100,0

* Inkluderar även de ACL som saknar information om transplanterat

Menisksuturer

Registerdata från år 2005 till 2018 från hela landet visar tydligt att det har skett en ökning av antalet menisksutureringar i samband med att en främre korsbandsrekonstruktion utförs. Frekvensen har successivt ökat från knappt 4 % till drygt 17 % när både primära- och revisions-främre korsbandsoperationer räknas med. Inga större skillnader föreligger i frekvensen menisksuturerade mellan primära främre korsbandsrekonstruktioner och revisioner under år 2005 till 2018.

Stora skillnader finns mellan olika kliniker/regioner i rapporteringen av andelen menisksuturerade i registret.

Oroväckande många kliniker rapporterar en frekvens på 0 % eller nära 0 % menisksuturerade vilket inte förefaller försvarbart utifrån nuvarande konsensus angående förekomsten och behandlingen av dessa skador i nuläget. Sannolikt är det operationstekniskt möjligt att suturera en meniskskada i upp mot ¼ del av alla främre korsbandsrekonstruktioner, men strikt konsensus och etablerade urvalskriterier saknas varför mer forskning borde ägnas åt att följa upp detta i framtiden.

Patientrapporterad funktion och livskvalitet (PROM)

Alla patienter ombeds besvara två frågeformulär, KOOS och EQ-5D.

KOOS (Knee injury and Osteoarthritis Outcome Score) är ett knäspecifikt instrument för att värdera patientens uppfattning om sina knän och knärelaterade problem. Instrumentet utvärderar fem aspekter; smärta, andra symtom som svullnad, ledrörlighet och mekaniska symtom, funktionsnedsättning vid dagliga aktiviteter, funktionsnedsättning vid idrott och fritidsaktiviteter, samt knärelaterad livskvalitet.

EQ-5D är ett frågeformulär för icke sjukdomsspecifik hälsorelaterad livskvalitet. EQ-5D består av fem frågor med tre svarsalternativ. Varje fråga är en egen dimension; rörlighet, hygien, huvudsakliga aktiviteter, smärtor/besvär och rädsla/nedstämdhet. Resultatet presenteras som ett index, en livskvalitetsvikt mellan 0 (död) och 1 (full hälsa). Även negativ index kan förekomma och indikerar då ett hälsotillstånd värre än döden. Det självskattade hälsotillståndet skattas också i en termometerliknande skala, EQ-VAS, med ändpunkterna ”sämsta tänkbara hälsotillstånd” (skattas som 0) och ”bästa tänkbara hälsotillstånd” (skattas som 100).

Före operationen har patienterna en nedsättning i den självskattade funktionen. Styrgruppen ser en klar förbättring av självskattad knäfunktion ett år efter operation och sedan en successiv förbättring två och fem år efter operationen. Vid jämförelse med referensdata framtagna från 118 knäfriska fotbollsspelare ser man att patienterna inte uppnår normal funktion ett, två eller fem år efter operation. De största skillnaderna mellan patienterna före och efter operation och referensgruppen, är i aspekterna ”funktionsnedsättning vid idrott och fritidsaktiviteter”, samt ”knärelaterad livskvalitet”. Resultaten för 2016 skiljer sig inte markant från tidigare års resultat.

I nedanstående tabell redovisas data för KOOS 2 år postoperativt inom respektive klinik. Vi har endast inkluderat patienter med en ålder mellan 20 och 30 år som opererats med hamstringsgraft under perioden 2007–2016. I tabellen presenteras två konstruerade medelvärden inom KOOS; det första består av de tre dimensionerna smärta, andra symtom som svullnad, ledrörlighet, mekaniska symtom och funktionsnedsättning vid dagliga aktiviteter; det andra består av de två dimensionerna funktionsnedsättning vid idrott och fritidsaktiviteter och knärelaterad livskvalitet.

TABELL 22

KOOS smärta, symtom & ADL (medelvärde) samt funktion och knärelaterad livskvalitet (medelvärde) 2 år postop fördelat på region och klinik

Primära hamstringsgraft under operationsperioden 2007-2016 för åldersintervallet 20-30 år

		KOOS 2 år postop									
		Smärta, Symtom & ADL			Funktion & Livskvalitet			Svars-fekvens	Bort-fall*	Primära ACL	
		N	MV	SD	N	MV	SD	N			%
Stor Stockholm	ARTROCENTER	2	99,1	0,0	2	97,2	4,0	2	22,2	1	10
	CITYAKUTEN PRIVATVÅRD	6	88,1	9,9	6	64,4	17,6	6	35,3	0	17
	DANDERYDS SJUKHUS	35	76,2	19,0	35	53,2	28,5	35	33,3	3	108
	LÖWETS SPECIALISTMOTTAGNING	43	86,9	15,4	43	68,7	25,9	43	50,6	2	87
	KAROLINSKA UNIVERSITETS-SJUKHUSET/ORTOPEDKLINIKEN	82	84,2	14,4	82	61,0	26,6	82	42,3	4	198
	NACKA NÄRSJUKHUS	11	86,8	9,3	11	74,0	17,5	11	33,3	2	35
	ODENPLANS LÄKARHUS	27	84,3	14,0	27	63,5	22,0	27	36,0	6	81
	CAPIO ORTOPEDISKA HUSET	76	87,2	11,8	76	67,5	23,7	76	34,2	7	229
	SABBATSBERG NÄRSJUKHUSET	10	79,7	15,2	10	52,1	24,5	10	38,5	0	26
	SÖDERMALMS ORTOPEDI	1	75,7		1	44,4		1	33,3	0	3
	SÖDERTÄLJE SJUKHUS	6	80,3	12,8	6	55,4	20,5	6	20,0	1	31
	SÖDERSJUKHUSET	165	84,4	14,6	165	63,5	23,5	165	37,0	15	461
	SOPHIAHEMMET	3	69,5	10,0	3	45,6	10,7	3	27,3	1	12
	ORTHOCENTER STOCKHOLM	39	82,8	14,6	39	60,8	24,1	39	37,9	6	109
	CAPIO ARTRO CLINIC	749	87,2	12,5	749	68,3	22,2	749	43,8	83	1795
Total	1255	86,0	13,5	1255	66,2	23,3	1255	40,9	131	3202	
Svealand + Gotland	AKADEMISKA SJUKHUSET	14	85,8	11,9	14	64,2	18,8	14	20,0	2	72
	BOLLNÄS SJUKHUS	1	62,4		1	21,9		1	25,0	0	4
Svealand + Gotland	LASARETTET I ENKÖPING	7	73,0	18,8	7	50,6	34,1	7	18,4	0	38
	ELISABETHSJUKHUSET	111	87,4	12,1	111	67,2	19,7	111	34,5	13	335
	FALU LASARETT	63	80,6	15,1	63	58,4	23,8	63	38,0	6	172
	GÄVLE SJUKHUS	52	79,6	17,5	52	55,4	25,5	52	43,7	3	122
	HUDIKSVALLS SJUKHUS	46	79,1	15,2	46	57,5	23,9	46	35,4	2	132
	KARLSTAD CENTRALSJUKHUS	96	79,9	17,0	95	57,7	25,4	96	43,6	5	225
	CAPIO LÄKARGRUPPEN I ÖREBRO AB	85	82,3	15,0	85	60,0	24,9	85	47,0	6	187
	MÄLARSJUKHUSET ESKILSTUNA	49	85,5	12,0	49	63,5	23,2	49	40,8	1	121
	NORRTÄLJE SJUKHUS	16	86,4	15,0	16	66,3	26,0	16	24,6	2	67
	NYKÖPINGIS LASARETT	14	79,2	21,1	14	55,8	23,4	14	33,3	1	43
	ÖREBRO USÖ	48	83,1	15,9	48	62,7	26,0	48	40,0	5	125
	SAMARITERHEMMETS SJUKHUS	18	82,0	15,2	18	63,7	21,2	18	39,1	0	46
	SPECIALISTCENTER SCANDINAVIA	2	71,9	39,8	2	63,8	51,3	2	100,0	0	2
	VÄSTERÅS CENTRALLASARETTET	27	82,2	16,6	27	58,4	24,4	27	34,2	0	79
	VISBY LASARETT	12	87,3	8,1	12	64,2	21,4	12	31,6	1	39
	VÄSTERÅS ORTOPEDPRAKTIK	14	84,0	13,2	14	59,8	25,4	14	25,5	4	59
	Total	675	82,6	15,3	674	60,8	24,0	675	37,1	51	1868
Skåne	ALERIS ORTOPEDI ÄNGELHOLM	52	83,4	11,8	52	56,8	22,8	52	40,0	4	134
	HÄSSLEHOLMS SJUKHUS	151	83,4	16,1	151	62,3	24,5	151	47,6	5	322
	HELSINGBORGS SJUKHUS	58	76,8	18,7	58	54,8	27,1	58	33,3	7	181
	LUNDS UNIVERSITET	52	85,2	12,2	52	64,0	21,6	52	53,6	1	98
	MALMÖ ALLMÄNNA SJUKHUS	81	81,6	16,4	81	57,7	26,3	81	45,8	6	183
	ORTHOCENTER I SKÅNE	18	85,4	13,7	18	70,9	24,8	18	51,4	0	35
	SKÅNES UNIVERSITETSSJUKHUS	227	80,4	16,8	227	56,5	25,2	227	39,3	12	590
	Total	639	81,7	16,1	639	58,9	25,0	639	42,4	35	1543

TABELL 22 fortsätter på nästa sida.

Fortsättning TABELL 22.

		KOOS 2 år postop									
		Smärta, Symtom & ADL			Funktion & Livskvalitet			Svars-frekvens		Bortfall*	Primära ACL
		N	MV	SD	N	MV	SD	N	%		
Halland	HALMSTADS SJUKHUS	6	74,7	11,7	6	45,0	22,5	6	26,1	3	26
	KUNGSBACKA SJUKHUS	113	82,9	15,1	113	61,0	23,0	113	40,6	21	299
	MOVEMENT MEDICAL AB	166	83,4	15,2	166	62,6	24,4	166	43,6	17	398
	ORTOPEDSPECIALISTERNA	3	88,6	3,7	3	78,1	5,1	3	42,9	0	7
	Total	288	83,1	15,0	288	61,8	23,8	288	41,8	41	730
Småland + Blekinge	ART CLINIC	5	92,5	5,5	5	77,0	13,9	5	29,4	0	17
	HÖGLANDSSJUKHUSET	68	84,1	15,1	68	64,6	27,1	68	47,6	3	146
	KALMAR SJUKHUS	94	82,0	16,2	94	58,6	25,5	94	41,0	7	236
	BLEKINGESJUKHUSET	14	76,0	18,5	14	51,0	17,6	14	28,0	0	50
	LJUNGBY LASARETT	41	83,3	14,0	41	62,7	23,3	41	45,6	3	93
	OSKARSHAMNS SJUKHUS	54	83,6	11,7	53	60,4	21,6	54	47,8	2	115
	LÄNSSJUKHUSET RYHOV	53	85,7	12,7	53	64,0	22,3	53	43,8	5	126
	CENTRALLASARETTET VÄXJÖ	70	85,2	12,6	70	65,2	21,8	70	38,5	5	187
	VÄRNAMO SJUKHUS/ORTOPED-KLINIKEN	9	78,3	15,3	9	53,5	22,2	9	28,1	1	33
	VÄSTERVIKS SJUKHUS	19	76,4	17,9	19	53,7	21,2	19	30,2	3	66
Total	427	83,2	14,5	426	61,6	23,7	427	41,1	29	1069	
Västra Götaland	ALINGSÅS LASARETT	39	82,5	15,0	39	54,5	25,5	39	41,9	4	97
	ART CLINIC GÖTEBORG	5	88,4	9,4	5	68,4	18,3	5	31,3	0	16
	SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS	29	77,6	20,4	29	49,2	24,1	29	40,8	2	73
	CARLANDERSKA ORTOPEDI	5	90,0	9,6	5	66,1	26,5	5	35,7	1	15
	FRÖLUNDA SPECIALISTSJUKHUS	47	83,3	14,7	47	61,4	24,7	47	49,0	6	102
	ORTHOCENTER/IFK-KLINIKEN	157	85,2	14,6	157	67,4	25,3	157	45,2	27	374
	KUNGÄLVS SJUKHUS	19	84,6	9,9	19	60,7	21,6	19	46,3	1	42
	CAPIO LUNDBY NÄRSJUKHUS	84	88,0	11,3	84	67,6	22,4	84	47,7	10	186
	LIDKÖPINGS SJUKHUS	43	77,8	19,0	43	50,3	23,4	43	47,8	2	92
	NU-SJUKVÅRDEN	135	83,6	15,0	135	61,2	24,7	135	46,6	16	306
	PERAGO ORTOPEDKLINIK	17	82,2	13,5	17	59,9	24,4	17	34,0	3	53
	KÄRNSJUKHUSET I SKÖVDE	12	85,9	16,8	12	63,7	25,3	12	42,9	1	29
	SPORTSMED	12	86,2	17,6	12	64,1	26,9	12	57,1	0	21
	SAHLGRENSKA UNIVERSITETS-SJUKHUSET	231	84,4	14,9	231	62,0	24,5	231	42,7	18	559
	VARBERGS SJUKHUS	27	83,4	13,6	27	58,5	28,3	27	50,0	0	54
Total	862	84,1	14,9	862	62,0	24,9	862	42,7	91	2019	
Östergötland	LINKÖPINGS UNIVERSITETSKLINIK	107	81,0	17,2	107	56,5	25,9	107	41,6	1	258
	VRINNEVISJUKHUSET	132	82,1	13,9	133	60,4	24,0	133	37,4	4	360
	Total	239	81,6	15,5	240	58,6	24,9	240	39,2	5	618
Norrland	LÄKARHUSET HERMELINEN	12	85,6	9,9	12	60,1	17,5	12	63,2	0	19
	MEDICIN DIREKT	49	84,2	13,2	49	63,9	18,8	49	37,7	4	134
	ÖRNSKÖLDSVIKS SJUKHUS	16	77,1	15,8	16	45,1	21,4	16	44,4	0	36
	ÖSTERSUNDS SJUKHUS	7	85,1	13,1	7	57,6	20,6	7	46,7	1	16
	PITEÅ ÄLVDAL SJUKHUS	8	89,6	12,3	8	67,9	20,6	8	44,4	0	18
	SPORTS MEDICINE UMEÅ	65	84,2	13,4	65	63,0	22,6	65	40,4	2	163
	SOLLEFTEÅ SJUKHUS	10	73,3	13,1	10	50,6	23,5	10	41,7	0	24
	SUNDERBY SJUKHUS	65	83,7	15,1	65	63,5	22,3	65	38,7	3	171
	LÄNSSJUKHUSET SUNDSVALL	8	82,3	15,2	8	58,8	18,1	8	29,6	2	29
	NORRLANDS UNIVERSITETS-SJUKHUS, UMEÅ	154	84,4	13,9	154	60,2	24,0	154	41,5	7	378
Total	394	83,7	13,9	394	60,9	22,5	394	39,9	19	988	
Total	4779	83,8	14,8	4778	62,2	24,1	4780	41,1	402	12040	

* Förväntat bortfall p.g.a. ny operation; MV, medelvärde; SD, standardavvikelse

Antibiotikaprofylax

Antibiotika ges i princip vid alla operationer (99,2 %). Det vanligaste preparatvalet är Cloxacillin (95,9 %) följt av Clindamycin (3,4 %). Vid 60 % av operationerna ges en dos antibiotika. Återstoden får två eller fler doser.

Septisk artrit efter en korsbandsrekonstruktion är en fruktad komplikation där rapporterad incidens varierar stort i olika studier från ca 0,5–1,5 % (Boström Widhamre 2014, Torres-Claramunt 2013). En septisk artrit leder till behov av långvarig antibiotikabehandling, flera artroskopiska spolningar och risk för försämrat subjektivt utfall. Vid svåra fall kan behov av att ta bort graftet eller material för graftfixation föreligga (Burks 2003). Nära 100 % ger idag enligt registret preoperativ antibiotika. Enligt PRISS (protesrelaterade infektioner ska stoppas) rekommenderas kloxacillin 2g i.v 45–30 min före op start vilket vi även bör ha som riktlinje före ACL kirurgi. Kloxacillin har god effekt vid de patogener som är vanligast efter knäkirurgi. Klindamycin har setts som ett 2:a hands preparat vid misstänkt allergi, men nya data tyder på att klindamycin har sämre funktion som profylax varvid det rekommenderas att göra en mer noggrann allergianamnes (Robertsson 2017). Om patienten endast haft begränsade utslag utan klåda – ge kloxacillin 2g, utbredda utslag och/eller angioödem ge cefotaxim 2g, men vid tecken på anafylaxi med luftvägssymtom och/eller blodtrycksfall ge klindamycin 600 mg. Det finns idag inga klara riktlinjer för när förlängd profylax ska ges, mer än en dos. Riskfaktorer som nämns är rökning, diabetes, övervikt och kanske lång operationstid. I ca 40 % av antalet operationer ges 2 eller fler doser av antibiotika. Det pågår ett avhandlingsarbete baserat på svenska registerdata som kartlägger incidens av infektioner och subjektivt upplevd funktion efter infektion. Preliminära data tyder på en infektionsincidens på strax under 1 % och att patienterna med infektion mår signifikant sämre vid uppföljning efter 2 och 5 år (Jesper Kraus Schmitz pers komm).

På senare tid har flera studier kommit som beskriver minskad risk för infektion om graftet peroperativt prepareras med vankomycin (Vertullo 2012, Phegan 2016). Dessa första studier visar på en mycket markant minskning av infektionsincidensen, men kan ha viss bias i sin studiedesign då en jämförelse med ett historiskt material har gjorts och resultatet kan ha påverkats av andra förbättringsåtgärder som gjorts under studieperioden. 2018 gavs vankomycin på 18 kliniker för ca 18% av alla opererade främre korsband i registret. Samtliga gav även pre-operativ intravenös profylax. De studier som har publicerats visar en dramatisk minskning av infektionsincidensen, men en diskussion som föreligger är risken för antibiotikaresistens och en annan är farhågan för hur vankomycin kan påverka graftet och eventuellt resultatet av operationen samt risken för revision. De publikationer som finns idag visar ingen säkerställd ökad risk för påverkan på senstrukturen eller ledbrosk och inte heller ökad risk för sämre subjektivt resultat eller risk för revision (Naendrup 2018).

Frågan är idag om de data som finns gör att vi ska rekommendera att vankomycin ges till alla patienter som genomgår en främre korsbandsrekonstruktion eller om vi ska reservera det för patientgrupper där en ökad risk för infektion kan antas föreligga. Kanske bör en större randomiserad studie eller registerbaserad studie på ett stort material först genomföras. En studie planeras i registret 2020 när tillräckligt många operationer med vankomycin är registrerade för att en slutsats ska kunna dras.

Ökad användning av Quadricepssena vid operation

De vanligast förekommande graften i Sverige var länge den centrala portionen av patellarsenan, men från mitten av 2000-talet har hamstringssenor (semitendinosus, ibland kombinerat med gracilis) ökat i popularitet. Det finns ett flertal studier som jämför patellarsenagraft med hamstringsgraft. Många studier är små med dålig statistisk styrka. Vid meta-analyser har varierande resultat redovisats. Yunes et al säger att patienter opererade med patellarsenagraft har större möjlighet att återgå till tidigare aktivitetsnivå och en bättre stabilitet (Yunes 2001). Bättre sagittell stabilitet med patellarsena bekräftas av en svensk

studie från Capio Arthro Clinic (Cristiani et al 2019). Goldblatt et al kan dock inte se någon skillnad i stabilitet vid jämförelse hamstringssena och patellarsena, men patienter opererade med hamstringssenor får patellofemorala smärtor i mindre utsträckning och har mindre smärta vid knästående (Goldblatt 2005). I en meta-analys säger Samuelsson et al att ingen skillnad finns i subjektivt upplevd knäfunktion, förmåga att återgå till tidigare aktivitetsnivå eller uppmätt laxitet. Val av patellarsenegraft ger ökad risk för patellofemoral smärta och patellofemorala krepitationer och det finns indikationer på att patienter rekonstruerade med patellarsenegraft har ökad risk för artrosutveckling. Patienter opererade med hamstringssenor har minskad hamstringsstyrka vilket kan ha betydelse upp till ett år efter operation, och har även en ökad risk för tunnelvidgning vilket kan ha betydelse om behov av revisionsoperation uppstår (Samuelsson 2009). Reinhardt et al visar i sin meta-analys att risken för re-ruptur sannolikt är mindre vid val av patellarsenegraft (Reinhardt 2010) vilket bekräftas i senare registerstudier (Gifstad 2014). Användandet av hamstringssenegraft ökade i korsbandsregistret från 2005 och fram till 2013 och var som mest över 95 %. Från 2013 finns en svag trend med ökat intresse för patellarsenegraft igen, men det är fortsatt få kliniker som använder patellarsena som graft vid primär rekonstruktion, 32 kliniker av 69. Vid revisioner har patellarsena varit det vanligast använda graftet, men här sågs för några år sedan en kraftig ökning av att använda quadricepsena. Quadricepsena har också ökat vid primära rekonstruktioner. Det är dock bara 9 kliniker av 69 som använder detta graft.

Det finns begränsad vetenskap som beskriver användandet av quadricepsena vid korsbandsrekonstruktion. Ett fåtal mindre studier jämför quadricepsena mot patellarsena och resultaten visar på små skillnader med t ex mindre risk för främre knäsmärta i quadricepsgruppen (Han 2008, Lee 2004, Geib 2009, Sloane 2015). En systematisk review för några år sedan kom till samma slutsats att kliniskt och subjektivt utfall var i nivå med den för hamstring och patella med låg tagställesmorbiditet (Mulford 2013). I en nyligen framlagd rapport från det danska korsbandsregistret (Lind, ISAKOS 2019) framkommer en ökad revisionsrisk och laxitet efter primär rekonstruktion med quadriceps i jämförelse med patella och hamstring. I en dansk prospektiv randomiserad studie några år tidigare visades däremot att quadriceps ger samma subjektiva funktion med låg tagställesproblematik och antytt mindre risk för kvarstående pivotering i jämförelse med patellarsena (Lund 2014). Ytterligare forskning behövs dock.

Quadricepsenan är 1,8 x tjockare och har 20 % mer kollagen än patellarsenan. Quadricepsenan är starkare och det krävs större krafter innan den går av i biomekaniska tester (Shani 2016). Quadricepsenan har bättre graftmognad på MRT vid 6 månader efter rekonstruktionen vid jämförelse mot hamstringsena (Ma 2015). Quadriceps är idag ett accepterat, om än inte så ofta använt graft. Den kan skördas med eller utan benblock. De få studier som finns på kliniskt resultat av quadricepsenegraft vid ACL rekonstruktion är små och med låg statistisk power. En studie som jämför mot det idag vanligaste graftet – hamstringsena saknas. Under 2019 påbörjas på Capio Arthro Clinic en prospektiv randomiserad studie som jämför quadricepsena mot hamstringsena hos högaktiva patienter, med Tegnens aktivitetsnivå över 6.

Funktionsbedömningar

Registret utvecklas ständigt och målsättningen är nu att kunna inkludera funktionsbedömningar som görs hos fysioterapeut/sjukgymnast. Detta innebär att man kan skapa en mer helhetsbild av resultatet efter korsbands-skadan och eventuellt korsbandsrekonstruktionen.

Patienter med en främre korsbands-skada har vanligtvis regelbunden kontakt med fysioterapeut/sjukgymnast oavsett om patienten behandlas med eller utan en främre korsbandsrekonstruktion. Fysioterapeuten/sjukgymnasten utvärderar regelbundet resultatet av rehabiliteringen. Funktionsbedömningar som görs inkluderar vanligtvis mätning av rörlighet i knäleden, stabilitetsmätning manuellt eller med KT 1000, eventuellt sensibilitetsbortfall, styrketester av quadriceps och hamstring, olika hopp tester och patientrapporterade utfallsmått. Efter att en patient genomgått en främre korsbandsrekonstruktion så är det vanligt att dessa tester och bedömningar görs exempelvis 6-, 9- och 12-månader postoperativt. Testresultaten journalförs i nuläget av bedömaren. Tanken är nu att dessa data ska kunna matas in i svenska korsbandsregistret och att resultaten kan skrivas ut i en mall som sedan kan ges till patienten för återrapport och i motivationshöjande syfte samt lägga in direkt i journalen. Detta för att koppla ihop testdata med operationsdata och patientrapporterade utfallsmått. Funktionsbedömningar som görs på icke operativt behandlade matas också in. Fysioterapeuten/sjukgymnasten kan precis som operatören få återkoppling på hur det har gått för just dennes patienter och jämföra mellan olika sjukhus och vårdgivare runt om i landet. Resultaten är även viktiga för operatören för att få en helhetsbild av patientens funktion. Resultaten kan sedan användas i förbättringsarbete gällande omhändertagandet och rehabiliteringen av personer som ådragit sig en främre korsbands-skada och i forskningssyfte.

Arbetet kring struktureringen av införandet av funktionsbedömningar pågår för fullt och förhoppningen är att inmatning av data ska börja ske under 2019. Även en översyn av patientrapporterade utfallsmått görs. Kvalitetsregistret bidrar till ny kunskap om hur vi ska behandla korsbands-skador och ju fler som deltar, desto statistiskt säkrare och tillförlitliga blir resultaten. Information om tillägget om funktionsbedömningar i Svenska korsbandsregistret kommer att spridas till fysioterapeuter/sjukgymnaster som arbetar med patienter med främre korsbands-skador genom mail, konferenser och genom nätverk.

15 år med de skandinaviska knäligamentregisterna

Högkvalitativa nationella kvalitetsregister syftar till att: 1) förbättra behandlingsresultat på nationell nivå genom att ge sjukhus och kliniker relevant feedback, 2) upptäcka sämre behandlingsalternativ, och 3) identifiera prognostiska faktorer för bra och dåliga resultat. De skandinaviska knäligamentregistren upprättades 2004 och 2005, och innehåller data från över 70 000 patienter som hittills resulterat i mer än 70 publikationer (2019). Denna sammanfattning redovisar lärdomar, begränsningar och vad framtiden kan innehålla för de skandinaviska knäligamentregistren.

Lärdomar

Två systematiska översiktsartiklar som inkluderade alla studier från registerna publicerades under 2018 och belyste faktorer som 1) ökar risker för ny ACL-skada 2) påverkar patientrapporterad knäfunktion efter ACL-skada och rekonstruktion. Huvudfynd från dessa översiktsartiklar sammanfattas i tabell 1.

Tabell 1
 Identifierade riskfaktorer från de skandinaviska
 knäligamentregistren

Patientfaktorer	Yngre patienter rapporterar bättre knäfunktion och har en ökad risk för re-operation.
	Det finns inga könsskillnader avseende risk för re-operation.
	Kvinnor har ökad risk för kontralateral ACL rekonstruktion.
Kirurgiska faktorer	Över 90% av alla ACL rekonstruktioner i Sverige och över 80% i Danmark utförs med hamstringssenegraft. I Norge genomfördes majoriteten av ACL rekonstruktionerna med patellarsenegraft under 2016.
	Hamstringssenegraft är associerade med något bättre knäfunktion på kort sikt jämfört med patellarsenegraft.
	Det finns en något ökad risk för re-operation med hamstringssenegraft jämfört med patellarsenegraft.
	Risk för re-operation minskar med 14% för varje 0,5 mm ökning av diameter för hamstringssenegraft.
Skadefaktorer	Associerade knäskador ger sämre patientrapporterad knäfunktion.
	Associerade brottskador är associerade med en lägre risk för re-operation.

Begränsningar

De tre mest använda utfallsmåtten i de skandinaviska knäligamentregistren har varit: 1) re-operation, 2) livskvalitet (EQ-5D), och 3) patientrapporterad knäfunktion (KOOS). Trots att re-operation är ett definitivt utfallsmått finns begränsningar av utfallets validitet då inte alla patienter som åter skadar det främre korsbandet väljer att re-opereras. Andelen patienter som väljer att avstå re-operation är ännu okänd på nationell nivå. Utfallsmåttet KOOS har under flera år diskuterats eftersom det inte är specifikt för patienter med ACL-skada. I en publikation från Ingelsrud et al från 2016 rapporterades att den minsta förändringen som anses viktig för patienter (minimal important change, MIC) i subskalan funktion i idrott och motion för KOOS är 12,1 och i livskvalitet är 18,3 poäng. Vid genomgång av alla publicerade resultat från registerna blir det uppenbart att förändringen i patientrapporterad knäfunktion sällan översteg MIC, vilket är oroväckande. På grund av detta utvärderas för närvarande huruvida KOOS kan förbättras genom att bestämma vilka frågor från KOOS subskalor som är mest relevanta för patienter med ACL-skada. Förhoppningen är att kunna bevara och re-analysa den redan insamlade data från flera hundratusen uppföljningar över 10 år. Vi kommer även att ta ställning till om det patientrapporterade utfallsmåttet för de skandinaviska knäligamentregistren behöver bytas ut till ett mer responsivt och specifikt utfall. Intressant i denna fråga är att en förbättring av knäfunktion, som överstiger MIC, har rapporterats hos patienter som får högkvalitativ rehabilitering. I dagsläget rapporteras inte rehabiliteringskvalitet i registren, vilket har startat ett arbete med att skapa en fysioterapisektion i registren i framtiden.

Tre förslag för framtiden av de skandinaviska knäligamentregistren

1. Aktivt rekrytera patienter som behandlas icke-operativt efter ACL-skada: För tio år sedan rapporterade Granan et al. att så många som 50 % av patienter som ådragit sig en ACL-skada behandlas icke-operativt. Trots detta finns det endast en studie om patienter som genomgått icke-operativ behandling från det svenska registret. I denna tvärsnittsanalys rapporterade patienter som behandlats icke-operativt sämre KOOS i nästan alla subskalor vid uppföljningstid på upp till 5 år. Vi behöver lära oss mer om vad som karaktäriserar dessa patienter, om de når acceptabel funktion och rimliga kliniska resultat, framförallt då det föreligger en selektionsbias för vilka patienter som behandlas operativt eller icke-operativt.

2. Utföra randomiserade kontrollerade studier (RCTer) i registerna: Register-RCT är en innovativ och lovande metod som kan utföras med hjälp av data från de skandinaviska knäligamentregistren. Denna metod är särskilt lämplig för att studera effekt av behandlingar, där studier kommer att underlättas av den snabba rekryteringen av patienter, generera generaliserbara resultat och kommer kunna genomföras till låg kostnad jämfört med konventionella RCTer. Det kommer emellertid att kräva en uppdatering av registerna bestående av utmaningar för att säkerställa datakvalitet och samla samtycke från deltagande patienter och sjukhus/kliniker. Ett exempel är på en register-RCT i Sverige är TASTE-studien (Thrombus Aspiration under ST-segmentet Elevation myocardial infarction), en storskalig registerbaserad RCT, som använde SWEDEHEART registret för att studera effekten av perkutan koronarintervention ensam jämfört med trombektomi på 30-dagars mortalitet. Eftersom det fanns existerande information i registret, genomfördes datainsamlingen snabbt, ingen patient missade uppföljning och studiekostnaden var ungefär 500 kr per patient.

3. Samarbeta internationellt: Internationella samarbeten mellan ACL-register möjliggör analyser av stora kohorter och mycket generaliserbara resultat, samt möjligheten för att studera effekten av behandling på specifika subgrupper. För att underlätta internationella samarbeten standardiseras dataelement som ska rapporteras i registren. De skandinaviska knäligamentregistren är på god väg med alla tre utvecklingsförslag tack vare studier både i planerings- och analysstadiet. De skandinaviska knäligamentregistrens framgångar har alltid möjliggjorts av de bidragande kliniker som pålitligt rapporterar data till registerna och alla goda samarbeten registerna sinsemellan. Vi kommer att fortsätta arbeta som ett team för att övervinna utmaningarna framför oss. Tillsammans är vi starkare!

Diskussion

Korsbandsregistret startades 2005 och täcker uppskattningsvis över 90 % av alla korsbandsoperationer som utförs i Sverige. Korsbandsrekonstruktionen förbättrar både funktion och knärelaterad livskvalitet jämfört med innan operation, men begränsningar kvarstår även efter främre korsbandsoperation. Patienter med främre korsbandsskada som genomgår stabiliserande operation uppnår inte samma funktion som hos en oskadad åldersmatchad population. Självrapporterade patientupplevda kvalitetsindikatorer visar att dessa patienter upplever en sänkt livskvalitet 1, 2, 5 och 10 år efter operationen och att den framför allt är relaterad till begränsad knärelaterad livskvalitet.

Ett antal förbättringsprojekt diskuteras i styrgruppen och är nödvändiga för att förbättra registrets användbarhet. Det högst prioriterade projektet är att förvandla korsbandsregistret från ett operationsregister till ett diagnosregister. Redan nu finns möjligheten att registrera icke-behandlade patienter med korsbandsskada, men stora ansträngningar måste göras för att öka inrapporteringen.

Svarsfrekvensen på enkäterna har ökat de senaste åren. Styrgruppens uppfattning är att ett nationellt samarbete med webbportaler och bättre registrering av exempelvis e-postadresser skulle underlätta denna hantering ytterligare och bidra till en ökad rapportering samt minskade kostnader.

Styrgruppen anser också att det föreligger ett kontinuerligt utbildningsbehov för korsbandskirurger i Sverige, inte minst för de som utför färre än tio ingrepp årligen.

Slutsatser

En viktig slutsats från de analyser som gjorts under tidigare år är att rökning påverkar utfallet av en främre korsbandsrekonstruktion negativt. Styrgruppen föreslår därför att patienten bör informeras om rökningens negativa inverkan innan en eventuell operation.

Det nationella korsbandsoperationsregistret samverkar med övriga ortopediska register samt även med ett antal andra kvalitetsregister. Målsättningen är att medverka i utvecklingen av förenklade metoder för insamling och återföring av data. Styrgruppen för korsbandsregistret tackar för ett gott samarbete under det gångna året. Det är uppenbart att samarbete avseende uppföljning av patientupplevd hälsa blir alltmer interaktiv vilket leder till konstruktiva fördjupningsstudier. Styrgruppen är tacksam för kommentar och synpunkter på årsrapporten och hoppas på ett fortsatt gott samarbete.

Ett stort tack till alla deltagande kliniker och användare. Utan era insatser överlever inte denna typ av register.

Egna referenser

Svantesson E, Hamrin Senorski E, Alentorn-Geli E, Westin O, Sundemo D, Grassi A, Čustović S, Samuelsson K. *Increased risk of ACL revision with non-surgical treatment of a concomitant medial collateral ligament injury: a study on 19,457 patients from the Swedish National Knee Ligament Registry*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2018 Oct 29. doi: 10.1007/s00167-018-5237-3. [Epub ahead of print] PubMed PMID: 30374568.

Hamrin Senorski E, Svantesson E, Spindler KP, Alentorn-Geli E, Sundemo D, Westin O, Karlsson J, Samuelsson K. *Ten-Year Risk Factors for Inferior Knee Injury and Osteoarthritis Outcome Score After Anterior Cruciate Ligament Reconstruction: A Study of 874 Patients From the Swedish National Knee Ligament Register*. Am J Sports Med. 2018 Oct;46(12):2851-2858. doi: 10.1177/0363546518788325. Epub 2018 Aug 13. PubMed PMID: 30102869.

Hamrin Senorski E, Svantesson E, Baldari A, Ayeni OR, Engebretsen L, Franceschi F, Karlsson J, Samuelsson K. *Factors that affect patient reported outcome after anterior cruciate ligament reconstruction – a systematic review of the Scandinavian knee ligament registers*. Br J Sports Med. 2019 Apr;53(7):410–417. doi: 10.1136/bjsports-2017-098191. Epub 2018 Jul 20. Review. PubMed PMID: 30030283.

Svantesson E, Hamrin Senorski E, Baldari A, Ayeni OR, Engebretsen L, Franceschi F, Karlsson J, Samuelsson K. *Factors associated with additional anterior cruciate ligament reconstruction and register comparison: a systematic review on the Scandinavian knee ligament registers*. Br J Sports Med. 2019 Apr;53(7):418–425. doi: 10.1136/bjsports-2017-098192. Epub 2018 Jul 17. Review. PubMed PMID: 30018121.

Cristiani R, Sarakatsianos V, Engström B, Samuelsson K, Forssblad M, Stålman A. *Increased knee laxity with hamstring tendon autograft compared to patellar tendon autograft: a cohort study of 5462 patients with primary anterior cruciate ligament reconstruction*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2019 Feb;27(2):381–388. doi: 10.1007/s00167-018-5029-9. Epub 2018 Jun 28. PubMed PMID: 29955930; PubMed Central PMCID: PMC6394544.

Sundemo D, Mikkelsen C, Cristiani R, Forssblad M, Senorski EH, Svantesson E, Samuelsson K, Stålman A. *Contralateral knee hyperextension is associated with increased anterior tibial translation and fewer meniscal injuries in the anterior cruciate ligament-injured knee*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2018 Oct;26(10):3020–3028. doi: 10.1007/s00167-018-5047-7. Epub 2018 Jul 4. PubMed PMID: 29974175; PubMed Central PMCID: PMC6154035.

Hamrin Senorski E, Svantesson E, Beischer S, Grassi A, Krupic F, Thomeé R, Samuelsson K. *Factors Affecting the Achievement of a Patient-Acceptable Symptom State 1 Year After Anterior Cruciate Ligament Reconstruction: A Cohort Study of 343 Patients From 2 Registries*. Orthop J Sports Med. 2018 Apr 25;6(4):2325967118764317. doi: 10.1177/2325967118764317. eCollection 2018 Apr. PubMed PMID: 29780834; PubMed Central PMCID: PMC5954350.

Prentice HA, Lind M, Mouton C, Persson A, Magnusson H, Gabr A, Seil R, Engebretsen L, Samuelsson K, Karlsson J, Forssblad M, Haddad FS, Spalding T, Funahashi TT, Paxton LW, Maletis GB. *Patient demographic and surgical characteristics in anterior cruciate ligament reconstruction: a description of registries from six countries*. Br J Sports Med. 2018 Jun;52(11):716–722. doi: 10.1136/bjsports-2017-098674. Epub 2018 Mar 24. PubMed PMID: 29574451.

Svantesson E, Cristiani R, Hamrin Senorski E, Forssblad M, Samuelsson K, Stålmán A. *Meniscal repair results in inferior short-term outcomes compared with meniscal resection: a cohort study of 6398 patients with primary anterior cruciate ligament reconstruction*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2018 Aug;26(8):2251–2258. doi: 10.1007/s00167-017-4793-2. Epub 2017 Nov 13. PubMed PMID: 29134251; PubMed Central PMCID: PMC6061769.

Hamrin Senorski E, Alentorn-Geli E, Musahl V, Fu F, Krupic F, Desai N, Westin O, Samuelsson K. *Increased odds of patient-reported success at 2 years after anterior cruciate ligament reconstruction in patients without cartilage lesions: a cohort study from the Swedish National Knee Ligament Register*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2018 Apr;26(4):1086–1095. doi: 10.1007/s00167-017-4592-9. Epub 2017 Jun 7. PubMed PMID: 28593387; PubMed Central PMCID: PMC5876276.

Ulstein S, Årøen A, Engebretsen L, Forssblad M, Lygre SHL, Røtterud JH. *A Controlled Comparison of Microfracture, Debridement, and No Treatment of Concomitant Full-Thickness Cartilage Lesions in Anterior Cruciate Ligament-Reconstructed Knees: A Nationwide Prospective Cohort Study From Norway and Sweden of 368 Patients With 5-Year Follow-up*. Orthop J Sports Med. 2018 Aug 1;6(8):2325967118787767. doi: 10.1177/2325967118787767. eCollection 2018 Aug. PubMed PMID: 30083564; PubMed Central PMCID: PMC6071171.

Ulstein S, Årøen A, Engebretsen L, Forssblad M, Lygre SHL, Røtterud JH. *Effect of Concomitant Cartilage Lesions on Patient-Reported Outcomes After Anterior Cruciate Ligament Reconstruction: A Nationwide Cohort Study From Norway and Sweden of 8470 Patients With 5-Year Follow-up*. Orthop J Sports Med. 2018 Jul 24;6(7):2325967118786219. doi: 10.1177/2325967118786219. eCollection 2018 Jul. PubMed PMID: 30057926; PubMed Central PMCID: PMC6058423.

Persson A, Gifstad T, Lind M, Engebretsen L, Fjeldsgaard K, Drogset JO, Forssblad M, Espehaug B, Kjellsen AB, Fevang JM. *Graft fixation influences revision risk after ACL reconstruction with hamstring tendon autografts*. Acta Orthop. 2018 Apr;89(2):204–210. doi: 10.1080/17453674.2017.1406243. Epub 2017 Nov 24. PubMed PMID: 29171322; PubMed Central PMCID: PMC5901519.

Cristiani R, Rönnblad E, Engström B, Forssblad M, Stålmán A. *Medial Meniscus Resection Increases and Medial Meniscus Repair Preserves Anterior Knee Laxity: A Cohort Study of 4497 Patients With Primary Anterior Cruciate Ligament Reconstruction*. Am J Sports Med. 2018 Feb;46(2):357–362. doi: 10.1177/0363546517737054. Epub 2017 Oct 24. PubMed PMID: 29065270.

Balasingam S, Sernert N, Magnusson H, Kartus J. *Patients With Concomitant Intra-articular Lesions at Index Surgery Deteriorate in Their Knee Injury and Osteoarthritis Outcome Score in the Long Term More Than Patients With Isolated Anterior Cruciate Ligament Rupture: A Study From the Swedish National Anterior Cruciate Ligament Register*. Arthroscopy. 2018 May;34(5):1520–1529. doi: 10.1016/j.arthro.2017.11.019. Epub 2018 Feb 1. PubMed PMID: 29395549.

Fältström A, Kvist J, Gauffin H, Häggglund M. *Female Soccer Players With Anterior Cruciate Ligament Reconstruction Have a Higher Risk of New Knee Injuries and Quit Soccer to a Higher Degree Than Knee-Healthy Controls*. Am J Sports Med. 2019 Jan;47(1):31–40. doi: 10.1177/0363546518808006. Epub 2018 Nov 27. PubMed PMID: 30481050.

Arundale AJH, Kvist J, Häggglund M, Fältström A. *Jumping performance based on duration of rehabilitation in female football players after anterior cruciate ligament reconstruction*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2019 Feb;27(2):556–563. doi: 10.1007/s00167-018-5154-5. Epub 2018 Sep 28. PubMed PMID: 30267186; PubMed Central PMCID: PMC6394537.

- Hamrin Senorski E, Svantesson E, Beischer S, Thomeé C, Thomeé R, Karlsson J, Samuelsson K. *Low 1-Year Return-to-Sport Rate After Anterior Cruciate Ligament Reconstruction Regardless of Patient and Surgical Factors: A Prospective Cohort Study of 272 Patients*. *Am J Sports Med*. 2018 Jun;46(7):1551–1558. doi: 10.1177/0363546518765120. Epub 2018 Apr 16. PubMed PMID: 29659299.
- Hamrin Senorski E, Svantesson E, Beischer S, Thomeé C, Grassi A, Krupic F, Thomeé R, Karlsson J, Samuelsson K. *Concomitant injuries may not reduce the likelihood of achieving symmetrical muscle function one year after anterior cruciate ligament reconstruction: a prospective observational study based on 263 patients*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. 2018 Oct;26(10):2966–2977. doi: 10.1007/s00167-018-4845-2. Epub 2018 Feb 5. PubMed PMID: 29404655; PubMed Central PMCID: PMC6154030.
- Samuelsson K, Magnussen RA, Alentorn-Geli E, Krupic F, Spindler KP, Johansson C, Forssblad M, Karlsson J. *Equivalent Knee Injury and Osteoarthritis Outcome Scores 12 and 24 Months After Anterior Cruciate Ligament Reconstruction: Results From the Swedish National Knee Ligament Register*. *Am J Sports Med*. 2017 Jul;45(9):2085–2091. doi: 10.1177/0363546517702871.
- Snaebjörnsson T, Hamrin Senorski E, Ayeni OR, Alentorn-Geli E, Krupic F, Norberg F, Karlsson J, Samuelsson K. *Graft Diameter as a Predictor for Revision Anterior Cruciate Ligament Reconstruction and KOOS and EQ-5D Values: A Cohort Study From the Swedish National Knee Ligament Register Based on 2240 Patients*. *Am J Sports Med*. 2017 Jul;45(9):2092–2097. doi: 10.1177/0363546517704177. Epub 2017 May 1.
- Hamrin Senorski E, Sundemo D, Murawski CD, Alentorn-Geli E, Musahl V, Fu F, Desai N, Stålmán A, Samuelsson K. *No differences in subjective knee function between surgical techniques of anterior cruciate ligament reconstruction at 2-year follow-up: a cohort study from the Swedish National Knee Ligament Register*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. 2017 Dec;25(12):3945–3954. doi: 10.1007/s00167-0174521-y. Epub 2017 Mar 17.
- Desai N, Andernord D, Sundemo D, Alentorn-Geli E, Musahl V, Fu F, Forssblad M, Samuelsson K. *Revision surgery in anterior cruciate ligament reconstruction: a cohort study of 17,682 patients from the Swedish National Knee Ligament Register*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. 2017 May;25(5):1542–1554. doi: 10.1007/s00167-016-4399-0. Epub 2016 Dec 19.
- Arderin CL, Sonesson S, Forssblad M, Kvist J. *Comparison of patient-reported outcomes among those who chose ACL reconstruction or non-surgical treatment*. *Scand J Med Sci Sports*. 2017 May;27(5):535–544. doi: 10.1111/sms.12707. Epub 2016 Jun 23.
- Beischer S, Hamrin Senorski E, Thomeé C, Samuelsson K, Thomeé R. *Correction to: Young athletes return too early to knee-strenuous sport, without acceptable knee function after anterior cruciate ligament reconstruction*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. 2018 May;26(5):1586. doi: 10.1007/s00167-0174773-6.
- Engbretsen L. *Risk of Revision Was Not Reduced by a Double-bundle ACL Reconstruction Technique: Results From the Scandinavian Registers*. *Clin Orthop Relat Res*. 2017 Oct;475(10):2503–2512. doi: 10.1007/s11999-017-5409-3.
- Fältström A, Hägglund M, Kvist J. *Functional Performance Among Active Female Soccer Players After Unilateral Primary Anterior Cruciate Ligament Reconstruction Compared With Knee-Healthy Controls*. *Am J Sports Med*. 2017 Feb;45(2):377–385. doi: 10.1177/0363546516667266. Epub 2016 Oct 7.
- Snaebjörnsson T, Hamrin Senorski E, Sundemo D, Svantesson E, Westin O, Musahl V, Alentorn-Geli E, Samuelsson K (2017). *Adolescents and female patients are at increased risk for contralateral anterior cruciate ligament reconstruction: a cohort study from the Swedish National Knee Ligament Register based on 17,682 patients*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. DOI 10.1007/s00167-017-4517-7.
- Svantesson E, Sundemo D, Hamrin Senorski E, Alentorn-Geli E, Musahl V, Fu FH, Desai N, Stalman A, Samuelsson K (2016). *Double-bundle anterior cruciate ligament reconstruction is superior to single-bundle reconstruction in terms of revision frequency: a study of 22,460 patients from the Swedish National Knee Ligament Register*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. DOI 10.1007/s00167-016-4387-4.

- Reinholdsson J, Kraus-Schmitz J, Forssblad M, et al. *A non-response analysis of 2-year data in the Swedish Knee Ligament Register*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc* 2016 doi: 10.1007/s00167-015-3969-x.
- Faltstrom A, Hagglund M, Magnusson H, et al. *Predictors for additional anterior cruciate ligament reconstruction: data from the Swedish national ACL register*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc* 2016;24(3):885–94. doi: 10.1007/s00167-014-3406-6.
- Røtterud JH, Sivertsen EA, Forssblad M, Engebretsen L, Årøen A. *Effect on Patient-Reported Outcomes of Debridement or Microfracture of Concomitant Full-Thickness Cartilage Lesions in Anterior Cruciate Ligament-Reconstructed Knees: A Nationwide Cohort Study From Norway and Sweden of 357 Patients With 2-Year Follow-up*. *Am J Sports Med*. 2016 Feb;44(2):337–44. doi: 10.1177/0363546515617468. Epub 2015 Dec 11.
- Owesen C, Sandven-Thrane S, Lind M, Forssblad M, Granan LP, Årøen A. *Epidemiology of surgically treated posterior cruciate ligament injuries in Scandinavia*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. 2015 Sep 19. [Epub ahead of print]
- Björnsson H, Andernord D, Desai N, Norrby O, Forssblad M, Petzold M, Karlsson J, Samuelsson K. *No difference in revision rates between single- and double-bundle anterior cruciate ligament reconstruction: a comparative study of 16,791 patients from the Swedish national knee ligament register*. *Arthroscopy*. 2015 Apr;31(4):659–64.
- Andernord D, Desai N, Björnsson H, Gillén S, Karlsson J, Samuelsson K. *Predictors of contralateral anterior cruciate ligament reconstruction: a cohort study of 9061 patients with 5-year follow-up*. *Am J Sports Med*. 2015 Feb;43(2):295–302.
- Andernord D, Desai N, Björnsson H, Ylander M, Karlsson J, Samuelsson K. *Patient predictors of early revision surgery after anterior cruciate ligament reconstruction: a cohort study of 16,930 patients with 2-year follow-up*. *Am J Sports Med*. 2015 Jan;43(1):121–7.
- Fältström A, Hägglund M, Magnusson H, Forssblad M, Kvist J. *Predictors for additional anterior cruciate ligament reconstruction: data from the Swedish national ACL register*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. 2014 Nov 1.
- Gifstad T, Foss OA, Engebretsen L, Lind M, Forssblad M, Albrektsen G, Drogset JO. *Lower risk of revision with patellar tendon autografts compared with hamstring autografts: a registry study based on 45,998 primary ACL reconstructions in Scandinavia*. *Am J Sports Med*. 2014 Oct;42(10):2319–28.
- Kvist J, Kartus J, Karlsson J, Forssblad M. *Results from the Swedish Anterior Cruciate Ligament register*. *Arthroscopy*. 2014 Apr 17.
- Andernord D, Norrby O, Petzold M, Eriksson B, Forssblad M, Karlsson J, Samuelsson K. *Surgical Predictors of Outcome 1 after Anterior Cruciate Ligament Reconstruction, Results from the Swedish National Knee Ligament Register comprising 13,415 patients*. *Am J Sports Med*. 2014 Apr 28.
- Andernord D, Björnsson H, Petzold M, Eriksson BI, Forssblad M, Karlsson J, Samuelsson K. *Surgical Predictors of Early Revision Surgery After Anterior Cruciate Ligament Reconstruction: Results From the Swedish National Knee Ligament Register on 13,102 Patients*. *Am J Sports Med*. 2014 Apr 28;42(7):1574–1582.
- Desai N, Björnsson H, Samuelsson K, Karlsson J, Forssblad M. *Outcomes after ACL reconstruction in patients 40 years and older*. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. 2014 Feb;22(2):379–86.
- Røtterud JH, Sivertsen EA, Forssblad M, Engebretsen L, Årøen A. *Effect of Meniscal and Focal Cartilage Lesions on Patient-Reported Outcome After Anterior Cruciate Ligament Reconstruction: A Nationwide Cohort Study From Norway and Sweden of 8476 Patients With 2-Year Follow-up*. *Am J Sports Med*. 2013 Jan 31.
- Ahldén M, Samuelsson K, Sernert N, Forssblad M, Karlsson J, Kartus J. *The Swedish National Anterior Cruciate Ligament Register: a report on baseline variables and outcomes of surgery for almost 18,000 patients*. *Am J Sports Med*. 2012 Oct;40(10):2230–5.

Barenius B, Forssblad M, Engström B, Eriksson K. *Functional recovery after anterior cruciate ligament reconstruction, a study of health-related quality of life based on the Swedish National Knee Ligament Register*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2012 Aug 12.

Røtterud JH, Sivertsen EA, Forssblad M, Engebretsen L, Årøen A. *Effect of gender and sports on the risk of full-thickness articular cartilage lesions in anterior cruciate ligament-injured knees: a nationwide cohort study from Sweden and Norway of 15 783 patients*. Am J Sports Med. 2011 Jul;39(7):1387–94.

Ageberg E, Forssblad M, Herbertsson P, Roos EM. *Sex Differences in Patient-Reported Outcomes After Anterior Cruciate Ligament Reconstruction: Data From the Swedish Knee Ligament Register*. Am J Sports Med. 2010 Jul;38(7):1334–42.

Engebretsen L, Forssblad M. *Why knee ligament registries are important*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2009 17:115–116.

Forssblad M. *About ACL registries*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2007 15:686.

Granan LP, Forssblad M, Lind M, Engebretsen L. *The Scandinavian ACL registries 2004–2007: baseline epidemiology*. Acta Orthop. 2009 80:563-567.

Externa referenser

Sandon A, Werner S, Forssblad M. *Predictors for returning to football after ACL reconstruction in football players*. Accepted Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. April 2014

Boström Windhamre H, Mikkelsen C, Forssblad M, Willberg L. *Postoperative septic arthritis after ACL reconstruction – does it affect the outcome? A retrospective controlled study*. Arthroscopy. 2014 May 15.

Nordenvall R, Bahmanyar S, Adami J, Stenros C, Wredmark T, Felländer-Tsai L. *A population-based nationwide study of cruciate ligament injury in Sweden, 2001–2009: incidence, treatment and sex differences*. Am J Sports Med. 2012 Aug;40(8):1808–13.

Barker JU, Drakos MC, Maak TG, Warren RF, Williams RJ 3rd, Allen AA. *Effect of graft selection on the incidence of postoperative infection in anterior cruciate ligament reconstruction*. Am J Sports Med. 2010 Feb;38(2):281–6.

Burström K, Johannesson M, Diderichsen F. *Swedish population health-related quality of life results using the EQ-5D*. Qual Life Res. 2001;10(7):621–35.

Frobell RB, Svensson E, Göthrick M, Roos EM. *Self-reported activity level and knee function in amateur football players: the influence of age, gender, history of knee injury and level of competition*. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc. 2008 Jul;16(7):713–9.

Souryal TO, Moore HA, Evans JP. *Bilaterality in anterior cruciate ligament injuries: associated intercondylar notch stenosis*. Am J Sports Med. 1988 Sep–Oct;16(5):449–54.

Sveriges kommuner och landsting, *Guldgruvan i hälso- och sjukvården. Översyn av nationella kvalitetsregistren. Förslag till gemensam satsning 2011–15*. Sveriges kommuner och landsting 2010. ISBN 978-91-7164-613-2.

World Health Organization, *The Burden of Musculoskeletal Conditions at the Start of the New Millennium* (WHO, Geneva, 2003) – available at <http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2003/pr81/en/>

Wright RW, Dunn WR, Amendola A, Andrish JT, Bergfeld J, Kaeding CC, Marx RG, McCarty EC, Parker RD, Wolcott M, Wolf BR, Spindler KP. *Risk of tearing the intact anterior cruciate ligament in the contralateral knee and rupturing the anterior cruciate ligament graft the first 2 years after anterior cruciate ligament reconstruction: a prospective MOON cohort study*. Am J Sports Med. 2007 Jul;35(7):1131–4.

XBase

THE SWEDISH NATIONAL
KNEE LIGAMENT REGISTRY